

ACHLA

(English/Marathi)

Test Booklet Code

परीक्षा पुस्तिकेचा कोड/संकेत

This Booklet contains 44 pages. ह्या पुस्तिकेत 44 पाने आहेत.

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

ही पुस्तिका निरीक्षकांच्या आदेशा शिवाय उघडू नये.

DD

Read carefully the Instructions on the Back Cover of this Test Booklet.

ह्या पुस्तिकेच्या शेवटच्या पानावर दिलेले निर्देश काळजीपूर्वक वाचावे.

Important Instructions :

1. The Answer Sheet is inside this Test Booklet. When you are directed to open the Test Booklet, take out the Answer Sheet and fill in the particulars on **Side-1** and **Side-2** carefully with **blue/black** ball point pen only.
2. The test is of **3 hours** duration and Test Booklet contains **180** questions. Each question carries **4** marks. For each correct response, the candidate will get **4** marks. For each incorrect response, **one mark** will be deducted from the total scores. The maximum marks are **720**.
3. Use **Blue/Black Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/markings responses.
4. Rough work is to be done on the space provided for this purpose in the Test Booklet only.
5. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator before leaving the Room/Hall. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**
6. The CODE for this Booklet is **DD**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the Answer Sheet.
7. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Test Booklet/Answer Sheet.
8. Use of white fluid for correction is **not** permissible on the Answer Sheet.

महत्त्वपूर्ण निर्देश :

1. उत्तर पत्रिका ह्याच परीक्षा पुस्तिका मध्ये आहे. जेव्हा तुम्हाला उत्तर पत्रिका उघडण्यास सांगितले जाईल तेव्हा उत्तर पत्रिका काढून **पृष्ठ-1** व **पृष्ठ-2** वर फक्त **निळ्या/काळ्या** बॉल पॉइन्ट पेन नेच स्पष्टीकरण भरावे.
2. परीक्षेची अवधि **3 तास** आहे. तसेच परीक्षा पुस्तिका मध्ये **180** प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **4** गुण आहेत. प्रत्येक बरोबर उत्तराला **4** अंक दिले जातील. तसेच उत्तर चुकीचे झाल्यास **एकूण अंकातून एक अंक** वजा केला जाईल. अधिकतम गुण **720** आहेत.
3. ह्या पानावर स्पष्टीकरण करण्यासाठी तसेच उत्तर पत्रिकेवर लिहिण्यासाठी **फक्त निळा/काळा बॉल पॉइन्ट पेनाचा** वापर करावा ।
4. रफ काम ह्या परीक्षा पुस्तिकेमध्ये निर्धारित स्थानावरच करावें.
5. परीक्षा संपल्या नंतर परीक्षार्थी **कक्ष/हॉल सोडण्यापूर्वी** उत्तर पत्रिका **कक्ष निरीक्षकांना** अवश्य द्यावे. **तसेच परीक्षार्थी प्रश्न पत्रिका आपल्या बरोबर घेऊन जाऊ शकतात.**
6. ह्या पुस्तिकेचा कोड/संकेत **DD** आहे. ह्या पुस्तिकेचा कोड/संकेत उत्तर पत्रिकेच्या **पान-2** वर असलेल्या कोड/संकेता शी मिळता जुळता असावा. कोड/संकेत वेगळा असल्यास परीक्षार्थीने निरीक्षकाला ह्या बाबत सूचना द्यावी.
7. परीक्षार्थीने आपल्या उत्तर पत्रिकेवर कोणताही मोड किंवा कोणतेही अन्य चिन्ह लावू नये. परीक्षार्थीने आपला अनुक्रमांक प्रश्न पुस्तिका/उत्तर पत्रिकेवर दिलेल्या स्थानावरच लिहावा.
8. उत्तर पत्रिकेवर कोणत्याही प्रकारची चुक सुधारण्यासाठी **व्हाईट-फ्लूइड** चा उपयोग करू नये.

In case of any ambiguity in translation of any question, English version shall be treated as final.

प्रश्नाच्या अनुवादात कोणतीही अस्पष्टता असल्यास इंग्रजी अनुवाद अंतिम मानला जाईल.

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

Roll Number : in figures _____

: in words _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____

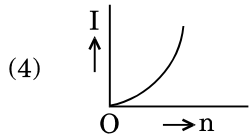
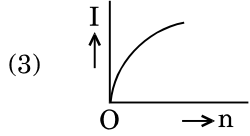
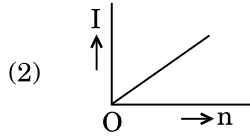
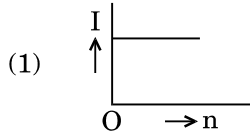
Facsimile signature stamp of

Centre Superintendent : _____

1. A carbon resistor of $(47 \pm 4.7) \text{ k}\Omega$ is to be marked with rings of different colours for its identification. The colour code sequence will be

- (1) Violet – Yellow – Orange – Silver
- (2) Yellow – Violet – Orange – Silver
- (3) Yellow – Green – Violet – Gold
- (4) Green – Orange – Violet – Gold

2. A battery consists of a variable number 'n' of identical cells (having internal resistance 'r' each) which are connected in series. The terminals of the battery are short-circuited and the current I is measured. Which of the graphs shows the correct relationship between I and n ?

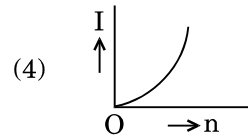
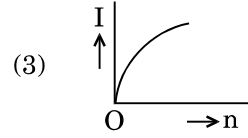
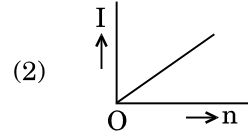
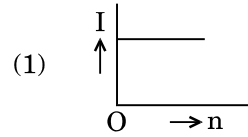
3. A set of 'n' equal resistors, of value 'R' each, are connected in series to a battery of emf 'E' and internal resistance 'R'. The current drawn is I. Now, the 'n' resistors are connected in parallel to the same battery. Then the current drawn from battery becomes 10 I. The value of 'n' is

- (1) 10
- (2) 11
- (3) 20
- (4) 9

1. एका कार्बनचा रोध $(47 \pm 4.7) \text{ k}\Omega$ असून त्यावर ओळखण्यासाठी वेगवेगळ्या रंगाच्या कड्याखूण करावयाच्या आहेत. रंगाचे संकेताचा क्रम _____ असेल.

- (1) जांभळा – पिवळा – नारींगी – चंदेरी
- (2) पिवळा – जांभळा – नारींगी – चंदेरी
- (3) पिवळा – हिरवा – जांभळा – सोनेरी
- (4) हिरवा – नारींगी – जांभळा – सोनेरी

2. एका बॅटरीमध्ये 'n' एवढे बदलणारे एकसारखे घट (प्रत्येकाचा अंतर्गत रोध 'r' आहे). एकसरीत जोडलेली आहेत. बॅटरीची टोके एकत्र जोडली व धारा I मोजली. I व n मधील योग्य संबंध दाखविणारा आलेख कोणता आहे ?

3. एका बॅटरीचा अंतर्गत रोध 'R' असून विद्युत गामक बल 'E' आहे व त्यास प्रत्येकी 'R' किंमतीचा 'n' रोध असलेला संच एकसरीत जोडलेला आहे. त्यातून वाहणारी धारा I आहे. आता त्याच बॅटरीस 'n' रोध समांतर पद्धतीने जोडले. तर आता त्यातून बॅटरीचा वाहणारी धारा 10 I आहे. 'n' ची किंमत _____ आहे.

- (1) 10
- (2) 11
- (3) 20
- (4) 9

4. An electron falls from rest through a vertical distance h in a uniform and vertically upward directed electric field E . The direction of electric field is now reversed, keeping its magnitude the same. A proton is allowed to fall from rest in it through the same vertical distance h . The time of fall of the electron, in comparison to the time of fall of the proton is
- (1) smaller
  - (2) 5 times greater
  - (3) 10 times greater
  - (4) equal
5. A tuning fork is used to produce resonance in a glass tube. The length of the air column in this tube can be adjusted by a variable piston. At room temperature of 27°C two successive resonances are produced at 20 cm and 73 cm of column length. If the frequency of the tuning fork is 320 Hz, the velocity of sound in air at 27°C is
- (1) 330 m/s
  - (2) 339 m/s
  - (3) 350 m/s
  - (4) 300 m/s
6. A pendulum is hung from the roof of a sufficiently high building and is moving freely to and fro like a simple harmonic oscillator. The acceleration of the bob of the pendulum is 20 m/s^2 at a distance of 5 m from the mean position. The time period of oscillation is
- (1) $2\pi \text{ s}$
  - (2) $\pi \text{ s}$
  - (3) 2 s
  - (4) 1 s
7. The electrostatic force between the metal plates of an isolated parallel plate capacitor C having a charge Q and area A , is
- (1) independent of the distance between the plates.
  - (2) linearly proportional to the distance between the plates.
  - (3) proportional to the square root of the distance between the plates.
  - (4) inversely proportional to the distance between the plates.
4. एकसमान उभ्या दिशेत असलेल्या E ह्या विद्युत क्षेत्रात एक इलेक्ट्रॉन स्थिर स्थितीपासून h एवढ्या उभ्या अंतरातून पडतो. आता विद्युत क्षेत्राच्या दिशा विरुद्ध केली, त्याच्या किंमत समान ठेउन. एक प्रोटॉन स्थिर स्थितीपासून सारख्याच h एवढ्या उभ्या अंतरावरून पडला. इलेक्ट्रॉन पडण्याचा काळ हा प्रोटॉनच्या पडण्याच्या काळाशी तुलना केली असता तो _____ आहे.
- (1) लहान
  - (2) 5 पट जास्त
  - (3) 10 पट जास्त
  - (4) सारखाच
5. एका काचेच्या नळीत संस्पंदी तयार करण्यासाठी एक नादकाटा वापरला. ह्या नळीतील हवेच्या स्तंभाची उंची बदलत्या दट्याने अनुयोजित आहे. 27°C ह्या खोलीच्या तापमानाला स्तंभाच्या उंची 20 cm व 73 cm असताना दोन पाठोपाठचे संस्पंदी तयार झाले. नादकाट्याच्या वारंवारता 320 Hz आहे, तर वायुची ध्वनिचा वेग 27°C ला _____ आहे.
- (1) 330 m/s
  - (2) 339 m/s
  - (3) 350 m/s
  - (4) 300 m/s
6. एका पुरेशा उंच इमारतीच्या धतापासून एक दोलक टांगलेला आहे व तो पुढे मागे सरल आवर्त दोलकाप्रमाणे मुक्तपणे जात आहे. दोलकाच्या गोळ्याचे त्वरण 20 m/s^2 हे मध्यस्थितीपासून 5 m अंतरावर आहे. दोलनाचा कालखंड काल _____ आहे.
- (1) $2\pi \text{ s}$
  - (2) $\pi \text{ s}$
  - (3) 2 s
  - (4) 1 s
7. C ह्या विविक्त समांतर पट्टीच्या संधारित्राच्या धातुच्या पट्ट्यांमधील विद्युत-स्थितीक बल, Q प्रभार व A क्षेत्रफळ असताना _____ आहे.
- (1) पट्ट्यांमधील अंतरावर अवलंबून न राहणारे $\square$
  - (2) पट्ट्यांमधील अंतरास रेषीय समानुपाती
  - (3) पट्ट्यांमधील अंतराच्या वर्गमुळास समानुपाती
  - (4) पट्ट्यांमधील अंतराच्या व्यस्त प्रमाणानुसार

8. An electron of mass m with an initial velocity $\vec{V} = V_0 \hat{i}$ ($V_0 > 0$) enters an electric field $\vec{E} = -E_0 \hat{i}$ ($E_0 = \text{constant} > 0$) at $t = 0$. If λ_0 is its de-Broglie wavelength initially, then its de-Broglie wavelength at time t is

(1) $\frac{\lambda_0}{\left(1 + \frac{eE_0 t}{mV_0}\right)}$

(2) $\lambda_0 \left(1 + \frac{eE_0 t}{mV_0}\right)$

(3) $\lambda_0 t$

(4) λ_0

9. When the light of frequency $2\nu_0$ (where ν_0 is threshold frequency), is incident on a metal plate, the maximum velocity of electrons emitted is v_1 . When the frequency of the incident radiation is increased to $5\nu_0$, the maximum velocity of electrons emitted from the same plate is v_2 . The ratio of v_1 to v_2 is

(1) 1 : 2

(2) 1 : 4

(3) 4 : 1

(4) 2 : 1

10. For a radioactive material, half-life is 10 minutes. If initially there are 600 number of nuclei, the time taken (in minutes) for the disintegration of 450 nuclei is

(1) 20

(2) 10

(3) 30

(4) 15

11. The ratio of kinetic energy to the total energy of an electron in a Bohr orbit of the hydrogen atom, is

(1) 1 : 1

(2) 1 : -1

(3) 2 : -1

(4) 1 : -2

8. m वस्तुमानाचा इलेक्ट्रॉन सुरुवातीच्या $\vec{V} = V_0 \hat{i}$ ($V_0 > 0$) वेगाने $\vec{E} = -E_0 \hat{i}$ ($E_0 = \text{स्थिर} > 0$) ह्या विद्युत क्षेत्रात $t = 0$ असताना प्रवेश करतो. जर सुरुवातीला λ_0 हि दे-ब्रोग्ली तरंगलांबी आहे, तर काल t असताना त्याच्या दे-ब्रोग्ली तरंगलांबी _____ आहे.

(1) $\frac{\lambda_0}{\left(1 + \frac{eE_0 t}{mV_0}\right)}$

(2) $\lambda_0 \left(1 + \frac{eE_0 t}{mV_0}\right)$

(3) $\lambda_0 t$

(4) λ_0

9. जेव्हा $2\nu_0$ (ν_0 हि अधःसीमा वारंवारता आहे) वारंवारतेचा प्रकाश धातुच्या पट्टिकेवर आपाती होतो तेव्हा बाहेर पडलेल्या इलेक्ट्रॉनचा जास्तीतजास्त वेग v_1 आहे. जेव्हा आपाती प्रारणांची वारंवारता $5\nu_0$ पर्यंत वाढविली, तेव्हा त्याच पट्टिकेवरून बाहेर पडलेल्या इलेक्ट्रॉनचा जास्तीतजास्त वेग v_2 आहे. v_1 व v_2 चे गुणोत्तर _____ आहे.

(1) 1 : 2

(2) 1 : 4

(3) 4 : 1

(4) 2 : 1

10. एका किरणोत्सारी पदार्थासाठी, अर्धायुकाल 10 मिनिटे आहे. जर सुरुवातीस तेथे 600 केंद्रके आहेत, तर 450 केंद्रकांचे विघटन होण्यासाठी (मिनिटांमध्ये) लागलेला काल _____ आहे.

(1) 20

(2) 10

(3) 30

(4) 15

11. हायड्रोजन अणूच्या बोहरच्या कक्षेतील इलेक्ट्रॉनच्या गतिज उर्जेचे एकूण उर्जेबरोबर गुणोत्तर _____ आहे.

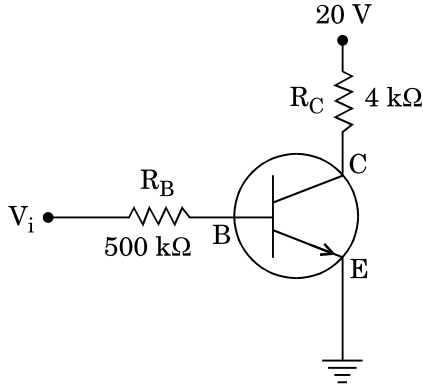
(1) 1 : 1

(2) 1 : -1

(3) 2 : -1

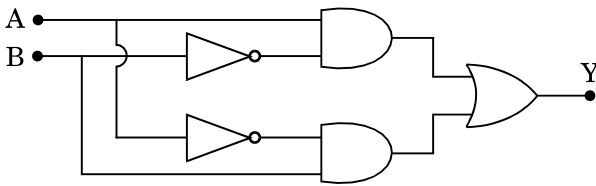
(4) 1 : -2

12. In the circuit shown in the figure, the input voltage V_i is 20 V, $V_{BE} = 0$ and $V_{CE} = 0$. The values of I_B , I_C and β are given by

- (1) $I_B = 40 \mu\text{A}$, $I_C = 10 \text{ mA}$, $\beta = 250$
- (2) $I_B = 25 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 200$
- (3) $I_B = 20 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 250$
- (4) $I_B = 40 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 125$

13. In the combination of the following gates the output Y can be written in terms of inputs A and B as

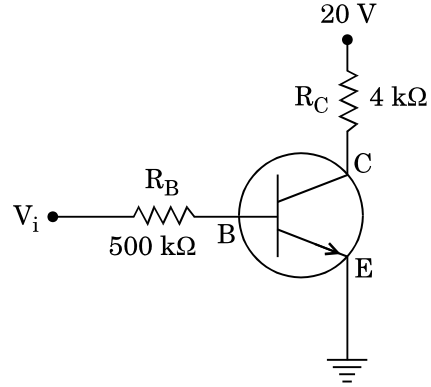

- (1) $\overline{A \cdot B}$
- (2) $A \cdot \bar{B} + \bar{A} \cdot B$
- (3) $\overline{A \cdot B} + A \cdot B$
- (4) $\overline{A + B}$

14. In a p-n junction diode, change in temperature due to heating

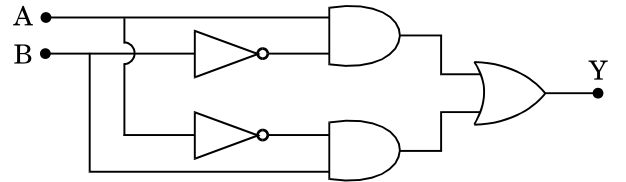
- (1) affects only reverse resistance
- (2) affects only forward resistance
- (3) does not affect resistance of p-n junction
- (4) affects the overall V - I characteristics of p-n junction

12. आकृतीत दाखविलेल्या परिपथात, निविष्टि व्होल्टता (V_i) 20 V, $V_{BE} = 0$ व $V_{CE} = 0$ आहे. I_B , I_C व β यांची किंमत _____ अशी दिली जाते.

- (1) $I_B = 40 \mu\text{A}$, $I_C = 10 \text{ mA}$, $\beta = 250$
- (2) $I_B = 25 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 200$
- (3) $I_B = 20 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 250$
- (4) $I_B = 40 \mu\text{A}$, $I_C = 5 \text{ mA}$, $\beta = 125$

13. खालील द्वारांच्या संयोगामध्ये, निविष्टि A व B च्या संदर्भात निष्पन्न Y _____ प्रकारे लिहिता येईल.

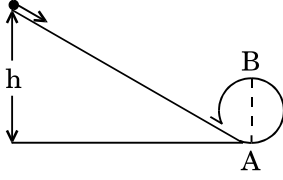

- (1) $\overline{A \cdot B}$
- (2) $A \cdot \bar{B} + \bar{A} \cdot B$
- (3) $\overline{A \cdot B} + A \cdot B$
- (4) $\overline{A + B}$

14. एका p-n संधिस्थान डायोडमध्ये, तापविल्यामुळे तापमानातील बदल

- (1) फक्त प्रतिक्रम रोधावर परिणाम करतो
- (2) फक्त पुरोगामी रोधावर परिणाम करतो
- (3) p-n संधिस्थानाच्या रोधावर परिणाम करत नाही
- (4) p-n संधिस्थानाच्या संपूर्ण V - I लक्षणावर परिणाम करतो

15. A body initially at rest and sliding along a frictionless track from a height h (as shown in the figure) just completes a vertical circle of diameter $AB = D$. The height h is equal to

- (1) $\frac{3}{2}D$
 (2) D
 (3) $\frac{7}{5}D$
 (4) $\frac{5}{4}D$

16. Three objects, A : (a solid sphere), B : (a thin circular disk) and C : (a circular ring), each have the same mass M and radius R . They all spin with the same angular speed ω about their own symmetry axes. The amounts of work (W) required to bring them to rest, would satisfy the relation

- (1) $W_C > W_B > W_A$
 (2) $W_A > W_B > W_C$
 (3) $W_B > W_A > W_C$
 (4) $W_A > W_C > W_B$

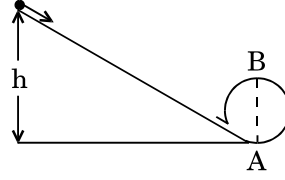
17. A moving block having mass m , collides with another stationary block having mass $4m$. The lighter block comes to rest after collision. When the initial velocity of the lighter block is v , then the value of coefficient of restitution (e) will be

- (1) 0.5
 (2) 0.25
 (3) 0.8
 (4) 0.4

18. Which one of the following statements is **incorrect** ?

- (1) Rolling friction is smaller than sliding friction.
 (2) Limiting value of static friction is directly proportional to normal reaction.
 (3) Frictional force opposes the relative motion.
 (4) Coefficient of sliding friction has dimensions of length.

15. एक सुरुवातीला स्थिर असलेली वस्तु, h एवढ्या उंचीवरून घर्षणविरहीत मार्गावरून घासत येत असून (आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे) ती $AB = D$ व्यास असलेले उभे वर्तुळ पूर्ण करते. उंची h हि _____ आहे.

- (1) $\frac{3}{2}D$
 (2) D
 (3) $\frac{7}{5}D$
 (4) $\frac{5}{4}D$

16. तीन वस्तु, A : (भारीव गोळा), B : (बारीक गोलाकार तबकडी) व C : (वर्तुळाकार कडी) प्रत्येकाच्या त्रिज्या R असून वस्तुमान M सारखेच आहे. ते सर्व स्वतःच्या सममितरित्या अक्षाभोवती सारख्याच ω ह्या कोनिय वेगाने फिरत आहेत. त्यांना स्थिर करण्यासाठी लागणारे कार्य (W) _____ हे संबंध पूर्ती करतो.

- (1) $W_C > W_B > W_A$
 (2) $W_A > W_B > W_C$
 (3) $W_B > W_A > W_C$
 (4) $W_A > W_C > W_B$

17. m वस्तुमानाचा गतिमान ठोकळा $4m$ वस्तुमानाच्या दूसऱ्या स्थिर ठोकळ्यावर आपटतो. टक्कर झाल्यानंतर हलका ठोकळा स्थिर होतो. जेव्हा हलक्या ठोकळ्याचा सुरुवातीचा वेग v आहे, तर प्रत्यवस्थानाच्या गुणांकांची किंमत (e) _____ असेल.

- (1) 0.5
 (2) 0.25
 (3) 0.8
 (4) 0.4

18. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

- (1) लोटण घर्षण हे घसरण घर्षणापेक्षा कमी आहे.
 (2) स्थितिक घर्षणाची मर्यादित किंमत प्रसामान्य अभिक्रियेस समानुपाती असते.
 (3) घर्षण बल हे सापेक्ष गतीस विरोध करते.
 (4) घसरण घर्षणाचा गुणांक हा लांबीच्या मितीप्रमाणे आहे.

19. The moment of the force, $\vec{F} = 4\hat{i} + 5\hat{j} - 6\hat{k}$ at $(2, 0, -3)$, about the point $(2, -2, -2)$, is given by

- (1) $-8\hat{i} - 4\hat{j} - 7\hat{k}$
- (2) $-4\hat{i} - \hat{j} - 8\hat{k}$
- (3) $-7\hat{i} - 8\hat{j} - 4\hat{k}$
- (4) $-7\hat{i} - 4\hat{j} - 8\hat{k}$

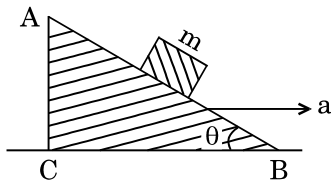
20. A toy car with charge q moves on a frictionless horizontal plane surface under the influence of a uniform electric field $\vec{E}$. Due to the force $q\vec{E}$, its velocity increases from 0 to 6 m/s in one second duration. At that instant the direction of the field is reversed. The car continues to move for two more seconds under the influence of this field. The average velocity and the average speed of the toy car between 0 to 3 seconds are respectively

- (1) 2 m/s, 4 m/s
- (2) 1 m/s, 3 m/s
- (3) 1 m/s, 3.5 m/s
- (4) 1.5 m/s, 3 m/s

21. A student measured the diameter of a small steel ball using a screw gauge of least count 0.001 cm. The main scale reading is 5 mm and zero of circular scale division coincides with 25 divisions above the reference level. If screw gauge has a zero error of -0.004 cm, the correct diameter of the ball is

- (1) 0.521 cm
- (2) 0.525 cm
- (3) 0.053 cm
- (4) 0.529 cm

22. A block of mass m is placed on a smooth inclined wedge ABC of inclination θ as shown in the figure. The wedge is given an acceleration 'a' towards the right. The relation between a and θ for the block to remain stationary on the wedge is

- (1) $a = \frac{g}{\operatorname{cosec} \theta}$
- (2) $a = \frac{g}{\sin \theta}$
- (3) $a = g \cos \theta$
- (4) $a = g \tan \theta$

19. बल आघूर्ण $\vec{F} = 4\hat{i} + 5\hat{j} - 6\hat{k}$, $(2, 0, -3)$ वर $(2, -2, -2)$ बिंदूभोवती असे _____ दिलेले आहे.

- (1) $-8\hat{i} - 4\hat{j} - 7\hat{k}$
- (2) $-4\hat{i} - \hat{j} - 8\hat{k}$
- (3) $-7\hat{i} - 8\hat{j} - 4\hat{k}$
- (4) $-7\hat{i} - 4\hat{j} - 8\hat{k}$

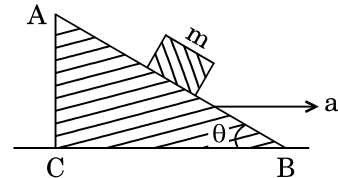
20. q प्रभार असलेली एक खेळण्यातील गाडी घर्षणविरहित समतल पृष्ठभागावरून एकसमान विद्युत क्षेत्र $\vec{E}$ च्या प्रभावाने जात आहे. $q\vec{E}$ ह्या बलामुळे, तिचा वेग 0 पासून 6 m/s पर्यंत एका सेकंदात वाढतो. त्या क्षणी क्षेत्राची दिशा विरुद्ध होते. त्या क्षेत्राच्या प्रभावामुळे ती गाडी अजून दोन सेकंद पुढे जात रहाते. 0 ते 3 सेकंदांमध्ये खेळण्यातील गाडीचा सरासरी वेग व सरासरी चाल _____ आहे.

- (1) 2 m/s, 4 m/s
- (2) 1 m/s, 3 m/s
- (3) 1 m/s, 3.5 m/s
- (4) 1.5 m/s, 3 m/s

21. 0.001 cm लघुत्तम माप असलेल्या स्क्रू प्रमापीने एका विद्यार्थ्याने एका लहान स्टिलच्या बॉलचा व्यास मोजला. मुख्य मापनश्रेणीवरील वाचन 5 mm आहे व वृत्तीय श्रेणी विभाजनावरील शून्य संदर्भ पातळीच्या वर 25 व्या विभाजनाबरोबर संपाती होते. जर स्क्रू प्रमापीची शून्य चुक -0.004 cm आहे, तर बॉलचा बरोबर व्यास _____ आहे.

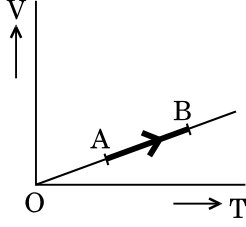
- (1) 0.521 cm
- (2) 0.525 cm
- (3) 0.053 cm
- (4) 0.529 cm

22. आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे m वस्तुमानाचा ठोकळा θ आनती असलेल्या गुळगुळीत पाचर ABC ह्या आनत पतलावर ठेवलेला आहे. उजव्या बाजूला पाचरास 'a' त्वरण दिलेले आहे. पाचरावर ठोकळा स्थिर राहण्यासाठी a व θ यामधील संबंध _____ आहे.

- (1) $a = \frac{g}{\operatorname{cosec} \theta}$
- (2) $a = \frac{g}{\sin \theta}$
- (3) $a = g \cos \theta$
- (4) $a = g \tan \theta$

23. The volume (V) of a monatomic gas varies with its temperature (T), as shown in the graph. The ratio of work done by the gas, to the heat absorbed by it, when it undergoes a change from state A to state B, is

- (1) $\frac{2}{5}$
 (2) $\frac{2}{3}$
 (3) $\frac{1}{3}$
 (4) $\frac{2}{7}$

24. The fundamental frequency in an open organ pipe is equal to the third harmonic of a closed organ pipe. If the length of the closed organ pipe is 20 cm, the length of the open organ pipe is
- (1) 13.2 cm
 (2) 8 cm
 (3) 12.5 cm
 (4) 16 cm

25. At what temperature will the rms speed of oxygen molecules become just sufficient for escaping from the Earth's atmosphere ?

(Given :

Mass of oxygen molecule (m) = 2.76×10^{-26} kg

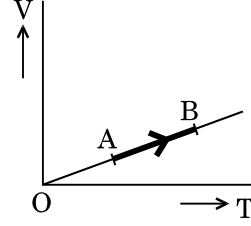
Boltzmann's constant $k_B = 1.38 \times 10^{-23}$ J K⁻¹)

- (1) 2.508×10^4 K
 (2) 8.360×10^4 K
 (3) 5.016×10^4 K
 (4) 1.254×10^4 K

26. The efficiency of an ideal heat engine working between the freezing point and boiling point of water, is

- (1) 26.8%
 (2) 20%
 (3) 6.25%
 (4) 12.5%

23. आलेखात दाखविल्याप्रमाणे अणूएकक वायुचे आकारमान (V) व त्याचे तापमान (T) बदलते. जेव्हा तो A ह्या स्थितीतून B ह्या स्थितीत जातो तेव्हा वायुने केलेले कार्य व त्याने शोषलेली उष्णता यांचे गुणोत्तर _____ आहे.

- (1) $\frac{2}{5}$
 (2) $\frac{2}{3}$
 (3) $\frac{1}{3}$
 (4) $\frac{2}{7}$

24. खुल्या नळीतील मूलभूत वारंवारता बंद नळीच्या तिसऱ्या संनादी बरोबर आहे. जर बंद नळीची लांबी 20 cm आहे, तर खुल्या नळीची लांबी _____ आहे.

- (1) 13.2 cm
 (2) 8 cm
 (3) 12.5 cm
 (4) 16 cm

25. कोणत्या तापमानाला ऑक्सीजन रेणूंचा वर्गमाध्य वर्गमूळ (rms) वेग हा पृथ्वीपासून बाहेर पडण्यासाठी उचित पुरेसा आहे ?

(ऑक्सीजन रेणूचे वस्तुमान (m) = 2.76×10^{-26} kg, बोल्ट्जमनचा स्थिरांक $k_B = 1.38 \times 10^{-23}$ J K⁻¹)

- (1) 2.508×10^4 K
 (2) 8.360×10^4 K
 (3) 5.016×10^4 K
 (4) 1.254×10^4 K

26. एक आदर्श उष्मा अभियंत्रण पाण्याच्या गोठण बिंदू व उत्कलन बिंदू यामध्ये कार्य करित आहे, तर त्याची कार्यक्षमता _____ आहे.

- (1) 26.8%
 (2) 20%
 (3) 6.25%
 (4) 12.5%

27. Unpolarised light is incident from air on a plane surface of a material of refractive index ' μ '. At a particular angle of incidence ' i ', it is found that the reflected and refracted rays are perpendicular to each other. Which of the following options is correct for this situation ?

- (1) Reflected light is polarised with its electric vector parallel to the plane of incidence
- (2) Reflected light is polarised with its electric vector perpendicular to the plane of incidence
- (3) $i = \sin^{-1}\left(\frac{1}{\mu}\right)$
- (4) $i = \tan^{-1}\left(\frac{1}{\mu}\right)$

28. In Young's double slit experiment the separation d between the slits is 2 mm, the wavelength λ of the light used is 5896 Å and distance D between the screen and slits is 100 cm. It is found that the angular width of the fringes is 0.20° . To increase the fringe angular width to 0.21° (with same λ and D) the separation between the slits needs to be changed to

- (1) 1.8 mm
- (2) 1.9 mm
- (3) 2.1 mm
- (4) 1.7 mm

29. An astronomical refracting telescope will have large angular magnification and high angular resolution, when it has an objective lens of

- (1) small focal length and large diameter
- (2) large focal length and small diameter
- (3) large focal length and large diameter
- (4) small focal length and small diameter

27. अपवर्तनांक ' μ ' असलेल्या पदार्थाच्या समतल पृष्ठभागावर हवेतून अध्रुवित प्रकाश आपाती आहे. एका ठराविक ' i ' ह्या आपाती कोनास असे दिसले की परावर्तित व अपवर्तित किरण एकमेकास लंबरूप आहेत. ह्या परिस्थितीत खालीलपैकी कोणता पर्याय बरोबर आहे ?

- (1) परावर्तित प्रकाश ध्रुवीत आहे व त्याचा विद्युत सदिश आपाती पातळीस समांतर आहे
- (2) परावर्तित प्रकाश ध्रुवीत आहे व त्याचा विद्युत सदिश आपाती पातळीस लंबरूप आहे
- (3) $i = \sin^{-1}\left(\frac{1}{\mu}\right)$
- (4) $i = \tan^{-1}\left(\frac{1}{\mu}\right)$

28. यंगच्या दोन फटींच्या प्रयोगात, दोन फटींमधील d हे अंतर 2 mm आहे, वापरलेल्या प्रकाशाच्या तरंगलांबी λ , 5896 Å आहे पडदा व फटींमधील अंतर D , 100 cm आहे. असे दिसले कि झल्लरींच्या कोनिय रुंदी 0.20° आहे. झल्लरींच्या कोनिय रुंदी 0.21° पर्यंत वाढविण्यासाठी (λ व D) सारखेच असताना) फटींमधील अंतर _____ ने बदल करणे आवश्यक आहे.

- (1) 1.8 mm
- (2) 1.9 mm
- (3) 2.1 mm
- (4) 1.7 mm

29. खगोलीय अपवर्तनी दूरदर्शीला जास्त कोनिय विशालन व जास्त कोनिय वियोजन असेल, जेव्हा त्याचे वस्तुभिगासाठी _____ असेल.

- (1) कमी नाभीय लांबी व जास्त व्यास
- (2) जास्त नाभीय लांबी व कमी व्यास
- (3) जास्त नाभीय लांबी व जास्त व्यास
- (4) कमी नाभीय लांबी व कमी व्यास

30. An em wave is propagating in a medium with a velocity $\vec{V} = V \hat{i}$. The instantaneous oscillating electric field of this em wave is along +y axis. Then the direction of oscillating magnetic field of the em wave will be along
- (1) - z direction
  - (2) + z direction
  - (3) - y direction
  - (4) - x direction
31. The refractive index of the material of a prism is $\sqrt{2}$ and the angle of the prism is 30° . One of the two refracting surfaces of the prism is made a mirror inwards, by silver coating. A beam of monochromatic light entering the prism from the other face will retrace its path (after reflection from the silvered surface) if its angle of incidence on the prism is
- (1) 60°
  - (2) 45°
  - (3) 30°
  - (4) zero
32. An object is placed at a distance of 40 cm from a concave mirror of focal length 15 cm. If the object is displaced through a distance of 20 cm towards the mirror, the displacement of the image will be
- (1) 30 cm away from the mirror
  - (2) 36 cm away from the mirror
  - (3) 30 cm towards the mirror
  - (4) 36 cm towards the mirror
33. The magnetic potential energy stored in a certain inductor is 25 mJ, when the current in the inductor is 60 mA. This inductor is of inductance
- (1) 0.138 H
  - (2) 138.88 H
  - (3) 1.389 H
  - (4) 13.89 H
30. विद्युत चुंबकीय तरंग माध्यमातून $\vec{V} = V \hat{i}$ वेगाने जात आहे. तत्क्षणीक विद्युत चुंबकीय तरंगाचे दोलायमान विद्युत क्षेत्र + y अक्षाच्या दिशेने आहे. तर विद्युत चुंबकीय तरंगाची दोलायमान चुंबकीय दिशा _____ असेल.
- (1) - z दिशेमध्ये
  - (2) + z दिशेमध्ये
  - (3) - y दिशेमध्ये
  - (4) - x दिशेमध्ये
31. लोलकाच्या पदार्थाचा अपवर्तनांक $\sqrt{2}$ व लोलकाचा कोन 30° आहे. लोलकाचा दोन्ही पैकी एक अपवर्तनी पृष्ठभागातील बाजुने सिल्हर लेपन करून आरसा तयार केला आहे. लोलकाच्या दूसऱ्या पृष्ठभागावरून आत येणारा एकवर्णी प्रकाश किरणपुंज त्याचा मार्ग प्रत्यागमन करतो (सिल्हर पृष्ठभागापासून परावर्तन झाल्यानंतर) जर लोलकावरील आपाती कोन _____ आहे.
- (1) 60°
  - (2) 45°
  - (3) 30°
  - (4) शून्य
32. 15 cm नाभीय लांबी असलेल्या अंतर्वक्र आरशापासून 40 cm अंतरावर एक वस्तु ठेवलेली आहे. जर ती वस्तु आरशाकडे 20 cm अंतराने हलविली, तर प्रतिमेचे विस्थापन _____ असेल.
- (1) आरशापासून 30 cm अंतरावर
  - (2) आरशापासून 36 cm अंतरावर
  - (3) आरशाकडे 30 cm अंतरावर
  - (4) आरशाकडे 36 cm अंतरावर
33. जेव्हा प्रेरित्रातील धारा 60 mA असते तेव्हा एका ठराविक प्रेरित्रातील साठविलेली चुंबकीय विभव शक्ती 25 mJ आहे. ह्या प्रेरित्राच्या प्रेरितता _____ आहे.
- (1) 0.138 H
  - (2) 138.88 H
  - (3) 1.389 H
  - (4) 13.89 H

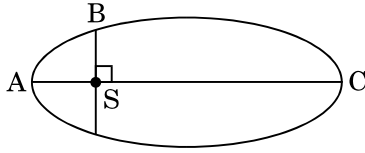
34. Current sensitivity of a moving coil galvanometer is 5 div/mA and its voltage sensitivity (angular deflection per unit voltage applied) is 20 div/V. The resistance of the galvanometer is
- (1) 40 Ω
  - (2) 25 Ω
  - (3) 250 Ω
  - (4) 500 Ω
35. A metallic rod of mass per unit length 0.5 kg m⁻¹ is lying horizontally on a smooth inclined plane which makes an angle of 30° with the horizontal. The rod is not allowed to slide down by flowing a current through it when a magnetic field of induction 0.25 T is acting on it in the vertical direction. The current flowing in the rod to keep it stationary is
- (1) 7.14 A
  - (2) 5.98 A
  - (3) 14.76 A
  - (4) 11.32 A
36. An inductor 20 mH, a capacitor 100 μ F and a resistor 50 Ω are connected in series across a source of emf, $V = 10 \sin 314 t$. The power loss in the circuit is
- (1) 0.79 W
  - (2) 0.43 W
  - (3) 2.74 W
  - (4) 1.13 W
37. A thin diamagnetic rod is placed vertically between the poles of an electromagnet. When the current in the electromagnet is switched on, then the diamagnetic rod is pushed up, out of the horizontal magnetic field. Hence the rod gains gravitational potential energy. The work required to do this comes from
- (1) the current source
  - (2) the magnetic field
  - (3) the lattice structure of the material of the rod
  - (4) the induced electric field due to the changing magnetic field
34. चल कुंडल गॅव्हानोमीटरची धारा संवेदिता 5 div/mA व व्होल्टता संवेदिता (एकक व्होल्टतेसाठी लावलेले कोनिय विचलन) 20 div/V आहे. गॅव्हानोमीटरचा रोध _____ आहे.
- (1) 40 Ω
  - (2) 25 Ω
  - (3) 250 Ω
  - (4) 500 Ω
35. एका धातुच्या दांड्याचे एकक लांबीसाठी वजन 0.5 kg m⁻¹ असून तो गुळगुळीत आतन प्रतलावर आडवा पडलेला आहे व प्रतल समतलाशी 30° कोन करते. जेव्हा दांड्यातून धारा जाते तेव्हा तो खाली घासतयेउ शकत नाही जेव्हा चुंबकीय क्षेत्राचे प्रवर्तन 0.25 T उभ्या दिशेत कार्य करते. दांडा स्थिर ठेवण्यासाठी त्यातून जाणारी धारा _____ आहे.
- (1) 7.14 A
  - (2) 5.98 A
  - (3) 14.76 A
  - (4) 11.32 A
36. उद्गमाचे विद्युत गामक बल $V = 10 \sin 314 t$ असून त्या बरोबर 20 mH चे प्रेरित्र, 100 μ F चे संधारित्र व 50 Ω चा रोध एकसरीत जोडलेले आहेत. परिपथातील नुकसान झालेली शक्ती _____ आहे.
- (1) 0.79 W
  - (2) 0.43 W
  - (3) 2.74 W
  - (4) 1.13 W
37. एक बारीक प्रतिचुंबकीय दांडा विद्युत चुंबकीय ध्रुवांच्या मध्ये उभा ठेवलेला आहे. जेव्हा विद्युत चुंबकातील धारा बंद केली तेव्हा प्रतिचुंबकीय दांडा समतल चुंबकीय क्षेत्रात वरील दिशेत सरकला. दांडा गुरुत्वीय स्थितीज उर्जा मिळवितो. त्यासाठी लागलेले कार्य _____ पासून मिळते.
- (1) धारेच्या उद्गमापासून
  - (2) चुंबकीय क्षेत्रा
  - (3) रॉड चे लॅटिस स्ट्रक्चर (ढाचा)
  - (4) बदलत्या चुंबकीय क्षेत्रामुळे प्रेरित झालेल्या विद्युत क्षेत्रापासून

38. A small sphere of radius 'r' falls from rest in a viscous liquid. As a result, heat is produced due to viscous force. The rate of production of heat when the sphere attains its terminal velocity, is proportional to
- (1) r^3
  - (2) r^2
  - (3) r^5
  - (4) r^4
39. The power radiated by a black body is P and it radiates maximum energy at wavelength, λ_0 . If the temperature of the black body is now changed so that it radiates maximum energy at wavelength $\frac{3}{4}\lambda_0$, the power radiated by it becomes nP. The value of n is
- (1) $\frac{3}{4}$
  - (2) $\frac{4}{3}$
  - (3) $\frac{256}{81}$
  - (4) $\frac{81}{256}$
40. A sample of 0.1 g of water at 100°C and normal pressure ($1.013 \times 10^5 \text{ Nm}^{-2}$) requires 54 cal of heat energy to convert to steam at 100°C. If the volume of the steam produced is 167.1 cc, the change in internal energy of the sample, is
- (1) 104.3 J
  - (2) 208.7 J
  - (3) 42.2 J
  - (4) 84.5 J
41. Two wires are made of the same material and have the same volume. The first wire has cross-sectional area A and the second wire has cross-sectional area 3A. If the length of the first wire is increased by Δl on applying a force F, how much force is needed to stretch the second wire by the same amount ?
- (1) 9 F
  - (2) 6 F
  - (3) 4 F
  - (4) F
38. 'r' त्रिज्या असलेला एक लहान गोळा स्थिर स्थितीतून विष्यंदी द्रवातून खाली पडतो. त्याचा परिणाम विष्यंदी बलामुळे उष्मा तयार होतो. जेव्हा गोळ्यास अंतिम वेग प्राप्त होतो तेव्हा उष्मा तयार होण्याचा दर _____ ला समानुपाती असतो.
- (1) r^3
  - (2) r^2
  - (3) r^5
  - (4) r^4
39. काळ्या वस्तुने उत्सर्जित केलेली शक्ती P आहे व ती λ_0 तरंगलांबीस जास्तीतजास्त उर्जा बाहेर टाकते. जर आता त्या काळ्या वस्तुचे तापमान बदलले असे किती आता $\frac{3}{4}\lambda_0$ तरंगलांबीस जास्तीतजास्त उर्जा बाहेर टाकते, तर उत्सर्जित शक्ती nP होते. n च्या किंमत _____ आहे.
- (1) $\frac{3}{4}$
  - (2) $\frac{4}{3}$
  - (3) $\frac{256}{81}$
  - (4) $\frac{81}{256}$
40. 100°C ला असलेल्या 0.1 g वजनाच्या पाण्याच्या नमुन्याचा सामान्य दाब ($1.013 \times 10^5 \text{ Nm}^{-2}$) असून त्यास 100°C च्या वाफेमध्ये रूपांतर करण्यासाठी 54 cal एवढी उष्मा शक्ती लागते. जर तयार झालेल्या वाफेचे आकारमान 167.1 cc आहे, तर नमुन्याच्या आंतरिक शक्तीतील बदल _____ आहे.
- (1) 104.3 J
  - (2) 208.7 J
  - (3) 42.2 J
  - (4) 84.5 J
41. दोन तारा सारख्याच धातुच्या तयार केल्या असून त्यांचे आकारमान सारखेच आहे. पहिल्या तारेचे काटछेद क्षेत्रफळ A आहे व दुसऱ्या तारेचे काटछेद क्षेत्रफळ 3A आहे. जर F एवढी बल क्रिया केली तर पहिल्या तारेच्या लांबी Δl ने वाढते, दुसऱ्या तारेच्या लांबी तेवढीच वाढण्यासाठी किती बल लागेल ?
- (1) 9 F
  - (2) 6 F
  - (3) 4 F
  - (4) F

42. A solid sphere is rotating freely about its symmetry axis in free space. The radius of the sphere is increased keeping its mass same. Which of the following physical quantities would remain constant for the sphere ?

- (1) Angular velocity
- (2) Moment of inertia
- (3) Rotational kinetic energy
- (4) Angular momentum

43. The kinetic energies of a planet in an elliptical orbit about the Sun, at positions A, B and C are K_A , K_B and K_C , respectively. AC is the major axis and SB is perpendicular to AC at the position of the Sun S as shown in the figure. Then

- (1) $K_A < K_B < K_C$
- (2) $K_A > K_B > K_C$
- (3) $K_B < K_A < K_C$
- (4) $K_B > K_A > K_C$

44. A solid sphere is in rolling motion. In rolling motion a body possesses translational kinetic energy (K_t) as well as rotational kinetic energy (K_r) simultaneously. The ratio $K_t : (K_t + K_r)$ for the sphere is

- (1) 7 : 10
- (2) 5 : 7
- (3) 10 : 7
- (4) 2 : 5

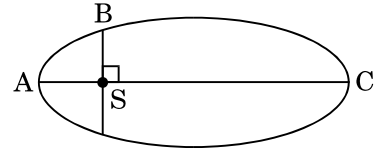
45. If the mass of the Sun were ten times smaller and the universal gravitational constant were ten times larger in magnitude, which of the following is **not** correct ?

- (1) Raindrops will fall faster.
- (2) Walking on the ground would become more difficult.
- (3) Time period of a simple pendulum on the Earth would decrease.
- (4) 'g' on the Earth will not change.

42. एक भरीव गोळा मोकळ्या अवकाशात त्याच्या सममिति अक्षाभोवती मुक्तपणे फिरत आहे. वजन तेवढेच ठेउन त्या गोळ्याची त्रिज्या वाढविली. गोळ्याच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणती भौतिकराशी स्थिर राहू शकेल ?

- (1) कोनिय वेग
- (2) जडत्व आघूर्ण
- (3) घूर्णन गतिज उर्जा
- (4) कोनिय संवेग

43. एका ग्रहाची सूर्याभोवतीच्या विवृत्तीय कक्षेत A, B व C ह्या स्थितीसाठी अनुक्रमे K_A , K_B व K_C एवढी गतिज उर्जा आहे. आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे AC हा दीर्घ कक्ष आहे व SB हे AC ला लंबरूप असून सूर्याच्या S स्थिती पर्यंत आहे. तर

- (1) $K_A < K_B < K_C$
- (2) $K_A > K_B > K_C$
- (3) $K_B < K_A < K_C$
- (4) $K_B > K_A > K_C$

44. एक भरीव गोळा लोटण गतीत आहे, लोटण गतीमध्ये वस्तुस एकाचवेळी स्थानांतरण गतिज उर्जा (K_t) व घूर्णन गतिज उर्जा (K_r) आहे. गोळ्यासाठी $K_t : (K_t + K_r)$ हे गुणोत्तर _____ आहे.

- (1) 7 : 10
- (2) 5 : 7
- (3) 10 : 7
- (4) 2 : 5

45. जर सूर्याचे वजन किंमतीने दहापट कमी असेल व वैश्वीक गुरुत्विय स्थिरांक दहापट जास्त असेल, तर खालीलपैकी कोणते बरोबर **नाही** ?

- (1) पावसाचे थेंबे जोरात पडतील.
- (2) जमीनीवर चालणे खूप अवघड होईल.
- (3) पृथ्वीवर साध्या दोलकाचा कालखंड काल कमी होईल.
- (4) पृथ्वीच्या 'g' मध्ये बदल होणार नाही.

46. Which of the following is an amino acid derived hormone ?

- (1) Epinephrine
- (2) Ecdysone
- (3) Estradiol
- (4) Estriol

47. Which of the following structures or regions is **incorrectly** paired with its function ?

- (1) Medulla oblongata : controls respiration and cardiovascular reflexes.
- (2) Limbic system : consists of fibre tracts that interconnect different regions of brain; controls movement.
- (3) Hypothalamus : production of releasing hormones and regulation of temperature, hunger and thirst.
- (4) Corpus callosum : band of fibers connecting left and right cerebral hemispheres.

48. The transparent lens in the human eye is held in its place by

- (1) ligaments attached to the ciliary body
- (2) ligaments attached to the iris
- (3) smooth muscles attached to the iris
- (4) smooth muscles attached to the ciliary body

49. Which of the following hormones can play a significant role in osteoporosis ?

- (1) Aldosterone and Prolactin
- (2) Progesterone and Aldosterone
- (3) Estrogen and Parathyroid hormone
- (4) Parathyroid hormone and Prolactin

46. खालीलपैकी कोणते संप्रेरक अमिनोआम्लापासून तयार झालेले असणे ?

- (1) एपिनेफ्रिन
- (2) एक्डायसोन
- (3) एस्ट्राडिओल
- (4) एस्ट्रीओल

47. खालीलपैकी कोणत्या रचनेची अथवा भागाची त्याच्या कार्याशी **चूकीची** जोडी जुळविली आहे ?

- (1) पश्चमस्तिष्कपुच्छ : श्वसन आणि हृदय-रक्तवाहिन्यांच्या (मेड्युला) आवेगांवर नियंत्रण ।
- (2) लिंबिक संस्था : मेंदूच्या विविध भागांना जोडणारे तंतू असतात, हालचालींवर नियंत्रण ठेवणे ।
- (3) हायपोथॅलॅमस : स्रावी संप्रेरक तयार करणे आणि तापमान, भूक आणि तहान यांचे नियमन करतो ।
- (4) कॉर्पस कॅलोझम : मेंदूच्या डाव्या आणि उजव्या गोलार्धास जोडणाऱ्या तंतूची पट्टीका ।

48. मानवी डोळ्यातील पारदर्शक भिंग त्याच्याजागी कशामुळे

- (1) रोमकपिंडास जोडलेल्या अस्थिरज्जंमुळे
- (2) परितारिकेला जोडलेल्या अस्थिरज्जंमुळे
- (3) परितारिकेस जोडलेल्या पट्टहीन स्नायूंमुळे
- (4) रोमकपिंडास जोडलेल्या पट्टहीन स्नायूंमुळे

49. अस्थिसुषिरतेमध्ये (ऑस्टिओपोरोसीस) कोणत्या संप्रेरकांची भूमिका महत्वपूर्ण असणे ?

- (1) अल्डोस्टेरॉन आणि प्रोलॅक्टिन
- (2) प्रोजेस्टेरॉन आणि अल्डोस्टेरॉन
- (3) इस्ट्रोजन आणि पॅराथायरॉइड संप्रेरक
- (4) पॅराथायरॉइड संप्रेरक आणि प्रोलॅक्टिन

50. Ciliates differ from all other protozoans in
- (1) using flagella for locomotion
  - (2) having a contractile vacuole for removing excess water
  - (3) using pseudopodia for capturing prey
  - (4) having two types of nuclei

51. Identify the vertebrate group of animals characterized by crop and gizzard in its digestive system.

- (1) Amphibia
- (2) Reptilia
- (3) Aves
- (4) Osteichthyes

52. Which of the following organisms are known as chief producers in the oceans ?

- (1) Dinoflagellates
- (2) Diatoms
- (3) Cyanobacteria
- (4) Euglenoids

53. Which one of these animals is **not** a homeotherm ?

- (1) *Macropus*
- (2) *Chelone*
- (3) *Camelus*
- (4) *Psittacula*

54. Which of the following animals does **not** undergo metamorphosis ?

- (1) Earthworm
- (2) Tunicate
- (3) Moth
- (4) Starfish

55. Which of the following features is used to identify a male cockroach from a female cockroach ?

- (1) Presence of a boat shaped sternum on the 9th abdominal segment
- (2) Presence of caudal styles
- (3) Forewings with darker tegmina
- (4) Presence of anal cerci

50. रोमके असणारे प्राणी (सिलीएट्स) इतर सर्व आदिजीवी प्राण्यांहून कोणत्या बाबतीत भिन्न असतात ?

- (1) हालचालीसाठी कशाभिकांचा वापर
- (2) अतिरिक्त पाणी काढण्यासाठी आकुंचन पोकळी असते
- (3) भक्ष्याला पकडण्यासाठी छद्मपादाचा वापर
- (4) दोन प्रकारची केंद्रेके असतात

51. आपल्या पचनसंस्थेत अन्नसंचयी (क्रॉप) आणि पेषणी (गिझार्ड) असलेला पृष्ठवंशीय प्राण्यांचा गट ओळखा.

- (1) उभयचर प्राणी
- (2) सरिसृप प्राणी
- (3) पक्षीवर्ग
- (4) अस्थीमत्स्य

52. खालीलपैकी कोणते जीव महासागरातील प्रमुख उत्पादक म्हणून ओळखले जातात ?

- (1) डायनोफ्लॅजेलेट्स
- (2) डायॅटमस्
- (3) सायनोबॅक्टेरिया
- (4) युग्लेनॉइडस्

53. खालीलपैकी कोणता प्राणी समतापी **नाही** ?

- (1) *मॅक्रोपस*
- (2) *किलोन*
- (3) *कॅमेलस*
- (4) *सिटॅक्युला*

54. खालीलपैकी कोणत्या प्राण्यांत रूपांतरणाची क्रिया होत **नाही** ?

- (1) गांडुळ
- (2) ट्युनिकेट
- (3) पतंग
- (4) तारामासा

55. नर झुरळ हे मादी झुरळापेक्षा भिन्न असल्याचे ओळखण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या वैशिष्ट्याचा उपयोग केला जातो ?

- (1) नउव्या उदरखंडाशी होडीच्या आकाराचे उरोस्थि (sternum) असणे
- (2) पश्चशूक असणे
- (3) पुढील पंखांवर गडद कवच असणे
- (4) गुद पुच्छप्रवर्ध असणे

56. Which one of the following population interactions is widely used in medical science for the production of antibiotics ?

- (1) Commensalism
- (2) Mutualism
- (3) Parasitism
- (4) Amensalism

57. All of the following are included in 'Ex-situ conservation' *except*

- (1) Wildlife safari parks
- (2) Sacred groves
- (3) Botanical gardens
- (4) Seed banks

58. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Eutrophication	i. UV-B radiation
b. Sanitary landfill	ii. Deforestation
c. Snow blindness	iii. Nutrient enrichment
d. Jhum cultivation	iv. Waste disposal

	a	b	c	d
(1)	ii	i	iii	iv
(2)	i	iii	iv	ii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	i	ii	iv	iii

59. In a growing population of a country,

- (1) pre-reproductive individuals are more than the reproductive individuals.
- (2) reproductive individuals are less than the post-reproductive individuals.
- (3) reproductive and pre-reproductive individuals are equal in number.
- (4) pre-reproductive individuals are less than the reproductive individuals.

60. Which part of poppy plant is used to obtain the drug "Smack" ?

- (1) Flowers
- (2) Latex
- (3) Roots
- (4) Leaves

56. वैद्यकशास्त्रामध्ये प्रतिजैविकांची निर्मिती करण्यासाठी खालीलपैकी जनसंख्येच्या कोणत्या आंतरक्रियांचा मोठ्या प्रमाणात उपयोग केला जातो ?

- (1) सहभोजिता
- (2) सहोपकारिता
- (3) परजीविता
- (4) सहवासविच्छेद

57. अधिवास बाह्य (एक्स-सीटू) संवर्धनामध्ये खालीलपैकी कोणता घटक वगळता इतर सर्व घटकांचा समावेश होतो ?

- (1) वन्यजीवांचे सफारी उद्यान
- (2) देवराया
- (3) वनस्पती उद्यान
- (4) बीयाणे बँक

58. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा आणि **अचूक** पर्याय निवडा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. बहुपोषण	i. अतिनिल किरणोत्सार-B
b. स्वच्छतेसह जमीन भराव	ii. जंगलतोड
c. हिमअंधत्व	iii. पोषणाची प्रत वाढणे
d. झूम लागवड	iv. कचऱ्याची विल्हेवाट

	a	b	c	d
(1)	ii	i	iii	iv
(2)	i	iii	iv	ii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	i	ii	iv	iii

59. देशाच्या वाढत्या लोकसंख्येत

- (1) पुनरुत्पादकपूर्व व्यक्ति या पुनरुत्पादक वयोगटाच्या व्यक्तिपेक्षा अधिक असतात.
- (2) पुनरुत्पादक व्यक्ति या उत्तरपुनरुत्पादक व्यक्तिपेक्षा कमी असतात.
- (3) पुनरुत्पादक आणि पुनरुत्पादकपूर्व व्यक्तिची संख्या समान असते.
- (4) पुनरुत्पादकपूर्व व्यक्ति या पुनरुत्पादक व्यक्तिपेक्षा कमी असतात.

60. खसखस या वनस्पतीच्या कुठल्या भागाचा उपयोग करून "स्मॅक" हे औषध मिळवितात ?

- (1) फुले
- (2) चीक
- (3) मूळे
- (4) पाने

- 61.** Hormones secreted by the placenta to maintain pregnancy are
- (1) hCG, hPL, progesterones, prolactin
  - (2) hCG, hPL, estrogens, relaxin, oxytocin
  - (3) hCG, hPL, progesterones, estrogens
  - (4) hCG, progesterones, estrogens, glucocorticoids
- 62.** The contraceptive 'SAHELI'
- (1) blocks estrogen receptors in the uterus, preventing eggs from getting implanted.
  - (2) increases the concentration of estrogen and prevents ovulation in females.
  - (3) is an IUD.
  - (4) is a post-coital contraceptive.
- 63.** The amnion of mammalian embryo is derived from
- (1) ectoderm and mesoderm
  - (2) endoderm and mesoderm
  - (3) mesoderm and trophoblast
  - (4) ectoderm and endoderm
- 64.** The difference between spermiogenesis and spermiation is
- (1) In spermiogenesis spermatids are formed, while in spermiation spermatozoa are formed.
  - (2) In spermiogenesis spermatozoa are formed, while in spermiation spermatids are formed.
  - (3) In spermiogenesis spermatozoa from sertoli cells are released into the cavity of seminiferous tubules, while in spermiation spermatozoa are formed.
  - (4) In spermiogenesis spermatozoa are formed, while in spermiation spermatozoa are released from sertoli cells into the cavity of seminiferous tubules.

- 61.** गर्भावस्था सुस्थितीत ठेवण्यासाठी वारेद्वारे (अपरा) स्रवली जाणारी संप्रेरके _____ ही आहेत.
- (1) hCG, hPL, प्रोजेस्टोजेन, प्रोलॅक्टिन
  - (2) hCG, hPL, इस्ट्रोजन, रिलॅक्झिन, ऑक्सिटोसिन
  - (3) hCG, hPL, प्रोजेस्टोजेन, इस्ट्रोजन
  - (4) hCG, प्रोजेस्टोजेन, इस्ट्रोजन, ग्लुकोकॉर्टिकॉइड्स
- 62.** 'सहेली' हे गर्भनिरोधक साधन
- (1) इस्ट्रोजन ग्राहकपेशींना गर्भाशयात अडविते त्यामुळे अंडपेशींच्या रोपणाला अटकाव घातला जातो.
  - (2) स्त्रीयांमधील इस्ट्रोजनची तीव्रता वाढविते आणि अंडोत्सर्गाला रोखते.
  - (3) हे एक IUD आहे.
  - (4) हे मैथुनोत्तर वापरण्याचे गर्भनिरोधक साधन आहे.
- 63.** सस्तन प्राण्याच्या गर्भातील उल्व (अॅम्निऑन) _____ पासून मिळवितात.
- (1) बाह्यस्तर आणि मध्यस्तर
  - (2) अंतस्तर आणि मध्यस्तर
  - (3) मध्यस्तर आणि ट्रोफोब्लास्ट
  - (4) बाह्यस्तर आणि अंतस्तर
- 64.** शुक्रपेशीजनन आणि स्पर्मिऑशन यातील फरक खालीलपैकी कोणता ?
- (1) शुक्रपेशीजननात प्रशुक्रपेशी तयार होतात तर स्पर्मिऑशनमध्ये शुक्राणू तयार होतात.
  - (2) शुक्रपेशीजननात शुक्राणू तयार होतात तर स्पर्मिऑशनमध्ये प्रशुक्रपेशी तयार होतात.
  - (3) शुक्रपेशीजननात सर्टोलीपेशींमधील शुक्राणू सुक्ष्मशुक्रनलीकेच्या पोकळीत सोडले जातात तर स्पर्मिऑशनमध्ये शुक्राणू तयार होतात.
  - (4) शुक्रपेशीजननात शुक्राणू तयार होतात तर स्पर्मिऑशनमध्ये सर्टोलीपेशींमधील शुक्राणू सुक्ष्मशुक्रनलीकेच्या पोकळीत सोडले जातात.

65. Which of the following options correctly represents the lung conditions in asthma and emphysema, respectively ?

- (1) Inflammation of bronchioles; Decreased respiratory surface
- (2) Increased number of bronchioles; Increased respiratory surface
- (3) Increased respiratory surface; Inflammation of bronchioles
- (4) Decreased respiratory surface; Inflammation of bronchioles

66. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Tricuspid valve	i. Between left atrium and left ventricle
b. Bicuspid valve	ii. Between right ventricle and pulmonary artery
c. Semilunar valve	iii. Between right atrium and right ventricle

a   b   c

- (1) iii   i   ii
- (2) i   iii   ii
- (3) i   ii   iii
- (4) ii   i   iii

67. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Tidal volume	i. 2500 – 3000 mL
b. Inspiratory Reserve volume	ii. 1100 – 1200 mL
c. Expiratory Reserve volume	iii. 500 – 550 mL
d. Residual volume	iv. 1000 – 1100 mL

a   b   c   d

- (1) iii   ii   i   iv
- (2) iii   i   iv   ii
- (3) i   iv   ii   iii
- (4) iv   iii   ii   i

65. खालीलपैकी कोणता पर्याय अस्थमा आणि एम्फेसिया अनुक्रमे यातील फुफ्फुसांची स्थिती अचूकपणे दर्शवितो ?

- (1) श्वसनिकांत दाह, श्वसनपृष्ठभागात घट
- (2) श्वसनिकांच्या संख्येत वाढ, श्वसनाच्या पृष्ठभागात वाढ
- (3) श्वसनपृष्ठभागात वाढ, श्वसनिकांत दाह
- (4) श्वसनपृष्ठभागात घट, श्वसनिकांत दाह

66. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. त्रिदल झडप	i. डावे अलिंद आणि डावे निलय यादरम्यान
b. द्विदल झडप	ii. उजवे निलय आणि फुफ्फुस धमनी यादरम्यान
c. अर्धचंद्राकृति झडप	iii. उजवे अलिंद आणि उजवे निलय यादरम्यान

a   b   c

- (1) iii   i   ii
- (2) i   iii   ii
- (3) i   ii   iii
- (4) ii   i   iii

67. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. टायडल आकारमान	i. 2500 ते 3000 mL
b. आश्वसन राखीव आकारमान	ii. 1100 ते 1200 mL
c. उच्छ्वसन् राखीव आकारमान	iii. 500 ते 550 mL
d. शिल्लक आकारमान	iv. 1000 ते 1100 mL

a   b   c   d

- (1) iii   ii   i   iv
- (2) iii   i   iv   ii
- (3) i   iv   ii   iii
- (4) iv   iii   ii   i

68. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

<i>Column I</i>		<i>Column II</i>	
a. Glycosuria	i. Accumulation of uric acid in joints		
b. Gout	ii. Mass of crystallised salts within the kidney		
c. Renal calculi	iii. Inflammation in glomeruli		
d. Glomerular nephritis	iv. Presence of glucose in urine		
		a	b
		c	d
(1)	iii	ii	iv
(2)	i	ii	iii
(3)	ii	iii	i
(4)	iv	i	ii

69. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

<i>Column I</i>		<i>Column II</i>	
<i>(Function)</i>		<i>(Part of Excretory System)</i>	
a. Ultrafiltration	i. Henle's loop		
b. Concentration of urine	ii. Ureter		
c. Transport of urine	iii. Urinary bladder		
d. Storage of urine	iv. Malpighian corpuscle		
	v. Proximal convoluted tubule		
		a	b
		c	d
(1)	iv	v	ii
(2)	iv	i	ii
(3)	v	iv	i
(4)	v	iv	i

68. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

<i>स्तम्भ I</i>		<i>स्तम्भ II</i>	
a. ग्लायकोसुरिया	i. सांध्यांमध्ये युरिक आम्ल साठणे		
b. गाउट	ii. वृक्कामध्ये स्फटीकमयक्षारांचा समूह		
c. वृक्ककण	iii. ग्लोमेरुलसमध्ये दाह		
d. ग्लोमेरुलर नेफ्रिटिस	iv. मूत्रामध्ये शर्करा असणे		
		a	b
		c	d
(1)	iii	ii	iv
(2)	i	ii	iii
(3)	ii	iii	i
(4)	iv	i	ii

69. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

<i>स्तम्भ I</i>		<i>स्तम्भ II</i>	
<i>(कार्य)</i>		<i>(उत्सर्जन संस्थेचा भाग)</i>	
a. सूक्ष्मगाळण	i. हेनलेचे वलय		
b. मूत्राची तीव्रता	ii. मूत्रवाहिनी		
c. मूत्राचे वहन	iii. मूत्राशय		
d. मूत्राची साठवण	iv. माल्पिग्नियन स्तबक		
	v. अग्रवलय		
		a	b
		c	d
(1)	iv	v	ii
(2)	iv	i	ii
(3)	v	iv	i
(4)	v	iv	i

70. Which of the following events does **not** occur in rough endoplasmic reticulum ?
- (1) Protein folding
  - (2) Protein glycosylation
  - (3) Cleavage of signal peptide
  - (4) Phospholipid synthesis
71. Which of these statements is **incorrect** ?
- (1) Enzymes of TCA cycle are present in mitochondrial matrix.
  - (2) Glycolysis occurs in cytosol.
  - (3) Glycolysis operates as long as it is supplied with NAD that can pick up hydrogen atoms.
  - (4) Oxidative phosphorylation takes place in outer mitochondrial membrane.
72. Nissl bodies are mainly composed of
- (1) Proteins and lipids
  - (2) DNA and RNA
  - (3) Nucleic acids and SER
  - (4) Free ribosomes and RER
73. Which of the following terms describe human dentition ?
- (1) Thecodont, Diphyodont, Homodont
  - (2) Thecodont, Diphyodont, Heterodont
  - (3) Pleurodont, Monophyodont, Homodont
  - (4) Pleurodont, Diphyodont, Heterodont
74. Select the **incorrect** match :
- (1) Lampbrush – Diplotene bivalents chromosomes
  - (2) Allosomes – Sex chromosomes
  - (3) Submetacentric – L-shaped chromosomes
  - (4) Polytene – Oocytes of amphibians chromosomes
75. Many ribosomes may associate with a single mRNA to form multiple copies of a polypeptide simultaneously. Such strings of ribosomes are termed as
- (1) Polysome
  - (2) Polyhedral bodies
  - (3) Plastidome
  - (4) Nucleosome

70. कणिदार आंतरद्रव्य जालिकेमध्ये खालीलपैकी काय होत **नाही** ?
- (1) प्रथिनांची घडी होणे
  - (2) प्रथिनांचे ग्लायकोसिलेशन
  - (3) संकेतपेप्टाइडचा बंध
  - (4) फॉस्फोलिपीडचे संश्लेषण
71. खालीलपैकी कोणते विधान **चूकीचे** आहे ?
- (1) TCA चक्राची विकरे मायटोकॉण्ड्रियाच्या आधारकामध्ये असतात.
  - (2) सायटोसोलमध्ये ग्लायकोलिसिस होते.
  - (3) हायड्रोजनचे अणू ओढून घेणाऱ्या NAD चा पुरवठा सुरू असेपर्यंत ग्लायकोलिसिस ही क्रिया होत राहते.
  - (4) ऑक्सि-फॉस्फेटन मायटोकॉण्ड्रियाच्या बाह्य आवरणात घडते.
72. निसलचे कण मुख्यतः _____ ने बनलेले असतात.
- (1) प्रथिने आणि मेद
  - (2) DNA आणि RNA
  - (3) केंद्रकआम्ले आणि कणिहिन आंतरद्रव्यजालिका
  - (4) मुक्त रायबोसोम्स आणि कणिदार आंतरद्रव्यजालिका
73. खालीलपैकी कोणत्या संज्ञा मानवी दंतविन्यासाचे वर्णन करतात ?
- (1) गर्तदंत, द्विवारदंत, समदंत
  - (2) गर्तदंत, द्विवारदंत, असमदंत
  - (3) पार्श्वदंत, एकवारदंत, समदंत
  - (4) पार्श्वदंत, द्विवारदंत, असमदंत
74. **चूकीची** जोडी निवडा :
- (1) लॅम्पब्रश गुणसूत्रे – डिप्लोटीन द्विबंध
  - (2) अॅलोसोम्स – लिंग गुणसूत्रे
  - (3) उपकेंद्री गुणसूत्रे – L-आकाराची गुणसूत्रे
  - (4) पॉलीटीन गुणसूत्रे – उभयचर प्राण्यांतील अंडपेशी
75. अनेक तंतूकणिका (रायबोसोम्स) एकाच mRNA शी संबंधित असू शकतात आणि त्याद्वारे एकापाठोपाठ पॉलीपेप्टाइड बंधांच्या प्रती तयार होतात. रायबोसोम्सच्या या धाग्यांना _____ म्हणतात.
- (1) पॉलीसोम
  - (2) पॉलीहेड्रल बॉडीज्
  - (3) प्लास्टिडोम
  - (4) न्युक्लिओसोम

76. All of the following are part of an operon *except*

- (1) an operator
- (2) structural genes
- (3) an enhancer
- (4) a promoter

77. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Proliferative Phase	i. Breakdown of endometrial lining
b. Secretory Phase	ii. Follicular Phase
c. Menstruation	iii. Luteal Phase

a   b   c

- (1) iii   ii   i
- (2) i   iii   ii
- (3) ii   iii   i
- (4) iii   i   ii

78. According to Hugo de Vries, the mechanism of evolution is

- (1) Multiple step mutations
- (2) Saltation
- (3) Phenotypic variations
- (4) Minor mutations

79. A woman has an X-linked condition on one of her X chromosomes. This chromosome can be inherited by

- (1) Only daughters
- (2) Only sons
- (3) Only grandchildren
- (4) Both sons and daughters

80. AGGTATCGCAT is a sequence from the coding strand of a gene. What will be the corresponding sequence of the transcribed mRNA ?

- (1) AGGUAUCGCAU
- (2) UGGTUTCGCAT
- (3) ACCUAUGCGAU
- (4) UCCAUAGCGUA

76. खालीलपैकी कोणता भाग सोडून इतर सर्व ओपेरॉनचे भाग आहेत ?

- (1) ऑपरेटर
- (2) रचनात्मक जनुके
- (3) वर्धक (एन्हान्सर)
- (4) प्रमोटर

77. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. प्रचुरोद्भववी (प्रॉलीफरेटीव्ह) अवस्था	i. अंतः त्वचेच्या कडांची क्षती
b. स्रावी अवस्था	ii. पुटक (फॉलीक्युलर) अवस्था
c. मासिक स्राव	iii. पीत (ल्युटीयल) अवस्था

a   b   c

- (1) iii   ii   i
- (2) i   iii   ii
- (3) ii   iii   i
- (4) iii   i   ii

78. ह्युगो डि व्रीजच्या मते उत्क्रांतीची प्रक्रिया ही _____ आहे.

- (1) अनेक पायऱ्यांचे उत्परिवर्तन टप्यांनी होणारे
- (2) मोठ्या प्रमाणात उत्परिवर्तन
- (3) शारिरीक (फीनोटाइप) बदल
- (4) किरकोळ उत्परिवर्तन

79. स्त्री मधील एका X गुणसूत्रावर X-संलग्न स्थिती आहे. हे गुणसूत्र _____ द्वारे संक्रमित होवू शकते.

- (1) केवळ मुली
- (2) केवळ मुलगे
- (3) केवळ नातू
- (4) मुलगे आणि मुली दोन्हीही

80. AGGTATCGCAT ही जनुकाच्या कोडींग धाग्यापासून आलेली शृंखला आहे. प्रतिलेखित mRNA च्या संबंधित शृंखला कोणती असेल ?

- (1) AGGUAUCGCAU
- (2) UGGTUTCGCAT
- (3) ACCUAUGCGAU
- (4) UCCAUAGCGUA

81. Which of the following gastric cells indirectly help in erythropoiesis ?

- (1) Chief cells
- (2) Mucous cells
- (3) Goblet cells
- (4) Parietal cells

82. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Fibrinogen	i. Osmotic balance
b. Globulin	ii. Blood clotting
c. Albumin	iii. Defence mechanism

a   b   c

- (1) iii   ii   i
- (2) i   ii   iii
- (3) i   iii   ii
- (4) ii   iii   i

83. Which of the following is an occupational respiratory disorder ?

- (1) Anthracis
- (2) Silicosis
- (3) Botulism
- (4) Emphysema

84. Calcium is important in skeletal muscle contraction because it

- (1) binds to troponin to remove the masking of active sites on actin for myosin.
- (2) activates the myosin ATPase by binding to it.
- (3) detaches the myosin head from the actin filament.
- (4) prevents the formation of bonds between the myosin cross bridges and the actin filament.

81. खालीलपैकी कोणत्या जाठरपेशी लोहितपेशीनिर्मितीसाठी अप्रत्यक्षपणे मदत करतात ?

- (1) चीफ पेशी
- (2) श्लेष्म पेशी
- (3) गॉब्लेट पेशी
- (4) परायटल पेशी

82. स्तम्भ I आणि स्तम्भ II च्या जोड्या जुळवा आणि योग्य पर्याय निवडा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. फायब्रीनोजेन	i. परासरणीय संतुलन
b. ग्लोब्युलीन	ii. रक्त गोठणे
c. अल्ब्युमीन	iii. संरक्षण प्रक्रिया

a   b   c

- (1) iii   ii   i
- (2) i   ii   iii
- (3) i   iii   ii
- (4) ii   iii   i

83. खालीलपैकी कोणता व्यवसायाधारित श्वसनविकार आहे ?

- (1) अँथ्रॅसिस
- (2) सिलिकॉसिस
- (3) बॉटुलिझम
- (4) एम्फिसेमा

84. कंकालिय स्नायूंमध्ये आकुंचनासाठी कॅल्शियम महत्वाचा असतो कारण तो

- (1) मायोसिन साठी ट्रॉपोनिनला बांधून अॅक्टिनचे साक्रिय आवरण बाजूला सारतो.
- (2) मायोसिन एटीपीएजशी बद्ध होवून त्यास क्रियाशील बनवतो.
- (3) मायोसिनचे शीर अॅक्टिनच्या तंतूंपासून वेगळे करतो.
- (4) मायोसिन आणि अॅक्टिन तंतूंदरम्यान बंध निर्माण करण्यास मज्जाव करतो.

85. Which of the following is **not** an autoimmune disease ?
- (1) Psoriasis
  - (2) Rheumatoid arthritis
  - (3) Alzheimer's disease
  - (4) Vitiligo
86. Among the following sets of examples for divergent evolution, select the **incorrect** option :
- (1) Forelimbs of man, bat and cheetah
  - (2) Heart of bat, man and cheetah
  - (3) Brain of bat, man and cheetah
  - (4) Eye of octopus, bat and man
87. Conversion of milk to curd improves its nutritional value by increasing the amount of
- (1) Vitamin D
  - (2) Vitamin A
  - (3) Vitamin B₁₂
  - (4) Vitamin E
88. In which disease does mosquito transmitted pathogen cause chronic inflammation of lymphatic vessels ?
- (1) Elephantiasis
  - (2) Ascariasis
  - (3) Ringworm disease
  - (4) Amoebiasis
89. The similarity of bone structure in the forelimbs of many vertebrates is an example of
- (1) Homology
  - (2) Analogy
  - (3) Convergent evolution
  - (4) Adaptive radiation
90. Which of the following characteristics represent 'Inheritance of blood groups' in humans ?
- a. Dominance
  - b. Co-dominance
  - c. Multiple allele
  - d. Incomplete dominance
  - e. Polygenic inheritance
- (1) b, c and e
  - (2) a, b and c
  - (3) b, d and e
  - (4) a, c and e
85. खालीलपैकी कोणते उदाहरण स्वयंप्रतिक्रम रोगाचे **नाही** ?
- (1) सोरियोसिस
  - (2) रूमेटॉइड अश्रिटीस
  - (3) अल्झायमरचा आजार
  - (4) व्हिटीलीगो
86. अपसारी (डायव्हर्जंट) उत्क्रांतीच्या उदाहरणांच्या संचामधील **चूकीचा** पर्याय निवडा :
- (1) मानव, वटवाघूळ आणि चित्याची अग्र चलउपांगे
  - (2) वटवाघूळ, मानव आणि चित्याचे हृदय
  - (3) वटवाघूळ, मानव आणि चित्याचा मेंदू
  - (4) ऑक्टोपस, वटवाघूळ आणि मानवातील डोळा
87. खालीलपैकी कशाची मात्रा वाढल्याने दूधाचे दह्यात रूपांतर होताना त्याची पोषकता वाढते ?
- (1) ड जीवनसत्व
  - (2) अ जीवनसत्व
  - (3) ब₁₂ जीवनसत्व
  - (4) इ जीवनसत्व
88. कोणत्या आजारात डासाने संक्रमित केलेल्या रोगकारक सूक्ष्मजीवामुळे लिम्फ वाहिन्यांमध्ये दीर्घकालीन दाह होतो ?
- (1) इलेफंटियासिस
  - (2) अस्केरियासिस
  - (3) वलयकृमी (रिंगवर्म) आजार
  - (4) अमिबियासिस
89. अनेक पृष्ठवंशीय प्राण्यांतील अग्र चल उपांगांमधील हाडांच्या रचनेतील साम्य असणे हे _____ चे उदाहरण आहे.
- (1) समजातता (होमोलॉगी)
  - (2) समधर्मीता (अॅनालॉगी)
  - (3) समविकासी (केंद्रीत) उत्क्रांती
  - (4) अनुकूल विकिरण
90. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य मानवातील 'रक्तगटांचे संक्रमण' या संकल्पनेस दर्शविते ?
- a. प्रभाव
  - b. सह-प्रभाव
  - c. बहु-युग्मविकल्प (अलील)
  - d. अपूर्ण प्रभाव
  - e. बहुजनकीय संक्रमण
- (1) b, c आणि e
  - (2) a, b आणि c
  - (3) b, d आणि e
  - (4) a, c आणि e

91. Which of the following flowers only once in its life-time ?
 (1) Bamboo species
 (2) Jackfruit
 (3) Mango
 (4) Papaya
92. Which of the following pairs is **wrongly** matched ?
 (1) Starch synthesis in pea : Multiple alleles
 (2) ABO blood grouping : Co-dominance
 (3) XO type sex : Grasshopper determination
 (4) T.H. Morgan : Linkage
93. Select the **correct** statement :
 (1) Franklin Stahl coined the term "linkage".
 (2) Punnett square was developed by a British scientist.
 (3) Spliceosomes take part in translation.
 (4) Transduction was discovered by S. Altman.
94. The experimental proof for semiconservative replication of DNA was first shown in a
 (1) Fungus
 (2) Bacterium
 (3) Plant
 (4) Virus
95. Offsets are produced by
 (1) Meiotic divisions
 (2) Mitotic divisions
 (3) Parthenocarpy
 (4) Parthenogenesis
96. Which of the following has proved helpful in preserving pollen as fossils ?
 (1) Pollenkitt
 (2) Cellulosic intine
 (3) Oil content
 (4) Sporopollenin
97. Select the **correct** match :
 (1) Alec Jeffreys – *Streptococcus pneumoniae*
 (2) Alfred Hershey and Martha Chase – TMV
 (3) Matthew Meselson and F. Stahl – *Pisum sativum*
 (4) Francois Jacob and Jacques Monod – *Lac operon*

91. खालीलपैकी कोणती वनस्पती आयुष्यात फक्त एकदाच बहरते ?
 (1) बांबू प्रजाती
 (2) फणस
 (3) आंबा
 (4) पपई
92. खालीलपैकी **अयोग्य** जोडी कोणती ?
 (1) वाटाण्यातील मंड संश्लेषण : बहुविध युग्मविकल्प
 (2) ABO रक्तगट : सहप्रभावी
 (3) XO प्रकारचे लिंग निर्धारण : नाकतोडा
 (4) टी.एच. मॉर्गन : सहलग्नता
93. योग्य विधान ओळखा :
 (1) फेंब्रलीन स्टाहल ह्याने "संलग्नता" ही संकल्पना मांडली.
 (2) पनेट चौरस हा ब्रिटीश शास्त्रज्ञाने बनवला.
 (3) प्रतिलेखनात स्प्लायसिओसोमसचा सहभाग असतो.
 (4) एस. ऑल्टमन नी 'जीनवहन' चा शोध लावला.
94. अर्ध डी.एन.ए. प्रतीकृतीचा प्रायोगिक पुरावा प्रथमतः कशात दाखविला ?
 (1) बुरशी
 (2) जीवाणू
 (3) वनस्पती
 (4) विषाणू
95. भूस्तरिका या पासून बनतात
 (1) अर्धसुत्री विभाजन
 (2) सुत्री विभाजन
 (3) अनिषेकफलन
 (4) अनिषेकजनन
96. खालीलपैकी काय परागकणांना जीवाश्मांच्या रूपात संग्रहित करण्यास उपयोगी आहे ?
 (1) पराग कंचु (पोलनकीट)
 (2) सेल्युलोसीक अंतःचोल
 (3) तेलीय अंश
 (4) स्पोरोपोलेनीन
97. **योग्य** जोडी निवडा :
 (1) एलेक जैफ्रीस – स्ट्रेप्टोकोकस न्युमोनी
 (2) अल्ल्फ्रेड हर्षे व मार्था चेज – टी.एम.व्ही. (T.M.V.)
 (3) मॅथ्यू मेसेलसन व एफ. स्टाहल – पायसम सैटायव्हम
 (4) फ्रॅंक्वास जेकब व जॅक्वे मोनोड – लैक ओपेरॉन

98. In India, the organisation responsible for assessing the safety of introducing genetically modified organisms for public use is
- (1) Indian Council of Medical Research (ICMR)
  - (2) Council for Scientific and Industrial Research (CSIR)
  - (3) Research Committee on Genetic Manipulation (RCGM)
  - (4) Genetic Engineering Appraisal Committee (GEAC)
99. Which of the following is commonly used as a vector for introducing a DNA fragment in human lymphocytes ?
- (1) Retrovirus
  - (2) Ti plasmid
  - (3) λ phage
  - (4) pBR 322
100. The correct order of steps in Polymerase Chain Reaction (PCR) is
- (1) Extension, Denaturation, Annealing
  - (2) Annealing, Extension, Denaturation
  - (3) Denaturation, Extension, Annealing
  - (4) Denaturation, Annealing, Extension
101. A 'new' variety of rice was patented by a foreign company, though such varieties have been present in India for a long time. This is related to
- (1) Co-667
  - (2) Sharbati Sonora
  - (3) Lerma Rojo
  - (4) Basmati
102. Select the **correct** match :
(1) Ribozyme	–	Nucleic acid
(2) $F_2 \times$ Recessive parent	–	Dihybrid cross
(3) T.H. Morgan	–	Transduction
(4) G. Mendel	–	Transformation
103. Use of bioresources by multinational companies and organisations without authorisation from the concerned country and its people is called
- (1) Bio-infringement
  - (2) Biopiracy
  - (3) Biodegradation
  - (4) Bioexploitation
98. भारतात ही संस्था जनुक परिवर्तन प्रजातींचे साद्रीकरण करताना, त्यांचा जनतेत सुरक्षित वापर करण्यात यावा, यासाठीची तपासणी करते
- (1) इंडियन कॉन्सिल ऑफ मेडिकल रिसर्च (ICMR)
  - (2) कॉन्सिल फॉर सायंटिफिक अँड इंडस्ट्रीयल रिसर्च (CSIR)
  - (3) रिसर्च कमिटी ऑन जेनेटिक मॅनिपुलेशन (RCGM)
  - (4) जेनेटिक इंजिनियरिंग अँड प्रसल कमिटी (GEAC)
99. मानवाच्या लसीपेशीत डी.एन.ए. खंड घालण्या करिता, खालीलपैकी कोणते व्हेक्टर सामान्यतः वापरतात ?
- (1) रेट्रोव्हायरस
  - (2) Ti प्लास्मिड
  - (3) λ फेज
  - (4) pBR 322
100. ह्या पॉलिमरेज शृंखला अभिक्रियेतील योग्य पाय-या आहेत
- (1) प्रसारण, विकृतन, अभिपातन करणे
  - (2) अभिपातन करणे, प्रसारण, विकृतन
  - (3) विकृतन, प्रसारण, अभिपातन करणे
  - (4) विकृतन, अभिपातन करणे, प्रसारण
101. तांदळाच्या 'नवीन' जातीचे एका विदेशी कंपनीने स्वामित्व हक्क घेतले आहेत, असे असले तरी ही जात भारतात बऱ्याच काळापासून आहे. हे खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
- (1) Co-667
  - (2) शरबती सोनोरा
  - (3) लेर्मा रोजो
  - (4) बासमती
102. **योग्य** जोडी निवडा :
- (1) रायबोझाइम – न्युक्लिक आम्ल
  - (2) $F_2 \times$ अप्रभावी पालक – द्विसंकर क्रॉस
  - (3) टी.एच. मॉर्गन – जीनवहन
  - (4) जी. मॅडेल – रूपांतरण
103. बहुराष्ट्रीय कंपन्या व संस्थांचा, जैव-स्रोतांचा वापर त्या देशांचे व तेथील जनतेची मान्यता (परवानगी) न घेण्याला हे म्हणतात
- (1) बायोइन्फ्रिजमेंट (Bio-infringement)
  - (2) जैव-पायरसी
  - (3) जैव-विघटन
  - (4) जैविक-शोषण

104. Natality refers to

- (1) Death rate
- (2) Birth rate
- (3) Number of individuals leaving the habitat
- (4) Number of individuals entering a habitat

105. Niche is

- (1) all the biological factors in the organism's environment
- (2) the physical space where an organism lives
- (3) the range of temperature that the organism needs to live
- (4) the functional role played by the organism where it lives

106. What type of ecological pyramid would be obtained with the following data ?

Secondary consumer : 120 g

Primary consumer : 60 g

Primary producer : 10 g

- (1) Inverted pyramid of biomass
- (2) Pyramid of energy
- (3) Upright pyramid of numbers
- (4) Upright pyramid of biomass

107. In stratosphere, which of the following elements acts as a catalyst in degradation of ozone and release of molecular oxygen ?

- (1) Carbon
- (2) Cl
- (3) Fe
- (4) Oxygen

108. World Ozone Day is celebrated on

- (1) 5th June
- (2) 21st April
- (3) 16th September
- (4) 22nd April

109. Which of the following is a secondary pollutant ?

- (1) CO
- (2) CO₂
- (3) SO₂
- (4) O₃

104. जननप्रमाण म्हणजे

- (1) मृत्यूदर
- (2) जन्मदर
- (3) अधिवास सोडून जात असलेल्या सजीवांची संख्या
- (4) अधिवासात प्रवेश करत असलेल्या सजीवांची संख्या

105. सुस्थान म्हणजे

- (1) सजीवांच्या अधिवासातील सर्व जैविक घटक.
- (2) सजीव ज्या प्रकारे, अधिवासातील भौतिक स्थितीचा वापर करतो.
- (3) सजीवांना जगण्यासाठी लागणाऱ्या तापमानाची व्याप्ती.
- (4) सजीवांचे अधिवासातील उद्दीपित भूमिका.

106. खाली दिलेल्या माहितीवरून, कोणत्या प्रकारचा पारिस्थितिकीय शंकू तयार होईल ?

द्वितीय भक्षक : 120 g

प्रथम भक्षक : 60 g

प्रथम उत्पादक : 10 g

- (1) उलटा जैविक वस्तुमान शंकू
- (2) उर्जा शंकू
- (3) निमुळता संख्या शंकू
- (4) निमुळता जैविक वस्तुमान शंकू

107. स्ट्रॅटोस्फिअर मध्ये खालीलपैकी कोणते मूलद्रव्य उत्प्रेरक होऊन ओझोन (O₃) चे अपघटन करून रेण्वीय O₂ मुक्त करतो ?

- (1) कार्बन (Carbon)
- (2) Cl
- (3) Fe
- (4) ऑक्सिजन (Oxygen)

108. जागतिक ओझोन दिवस या दिवशी साजरा केला जातो

- (1) 5th जून
- (2) 21st एप्रिल
- (3) 16th सप्टेंबर
- (4) 22nd एप्रिल

109. खालीलपैकी कोणता दुय्यम प्रदुषक आहे ?

- (1) CO
- (2) CO₂
- (3) SO₂
- (4) O₃

110. The two functional groups characteristic of sugars are
- (1) hydroxyl and methyl
  - (2) carbonyl and methyl
  - (3) carbonyl and phosphate
  - (4) carbonyl and hydroxyl
111. Which among the following is **not** a prokaryote ?
- (1) *Saccharomyces*
  - (2) *Mycobacterium*
  - (3) *Nostoc*
  - (4) *Oscillatoria*
112. Stomatal movement is **not** affected by
- (1) Temperature
  - (2) Light
  - (3) O₂ concentration
  - (4) CO₂ concentration
113. Which of the following is **not** a product of light reaction of photosynthesis ?
- (1) ATP
  - (2) NADH
  - (3) NADPH
  - (4) Oxygen
114. The Golgi complex participates in
- (1) Fatty acid breakdown
  - (2) Formation of secretory vesicles
  - (3) Respiration in bacteria
  - (4) Activation of amino acid
115. Which of the following is true for nucleolus ?
- (1) Larger nucleoli are present in dividing cells.
  - (2) It is a membrane-bound structure.
  - (3) It takes part in spindle formation.
  - (4) It is a site for active ribosomal RNA synthesis.
116. The stage during which separation of the paired homologous chromosomes begins is
- (1) Pachytene
  - (2) Diplotene
  - (3) Diakinesis
  - (4) Zygotene
117. Stomata in grass leaf are
- (1) Dumb-bell shaped
  - (2) Kidney shaped
  - (3) Rectangular
  - (4) Barrel shaped
110. ही दोन शर्करांची कार्यात्मक गट वैशिष्ट्ये आहेत
- (1) हायड्रॉक्सील आणि मिथाइल
  - (2) कार्बोनील आणि मिथाइल
  - (3) कार्बोनील आणि फॉस्फेट
  - (4) कार्बोनील आणि हायड्रॉक्सील
111. खालीलपैकी कोण आदिकेंद्रकी **नाहीत** ?
- (1) *सॅकरोमायसेस*
  - (2) *मायकोबॅक्टेरियम*
  - (3) *नॉस्टॉक*
  - (4) *ऑसिलॅटोरिया*
112. पर्णरंध्राच्या उघडण्यास व बंद होण्यास ह्याने काही फरक पडत **नाही** ?
- (1) तापमान
  - (2) प्रकाश
  - (3) O₂ ची तीव्रता
  - (4) CO₂ ची तीव्रता
113. प्रकाश संश्लेषणांत, प्रकाशावलंबी अभिक्रियेत खालीलपैकी काय उत्पादित होत **नाही** ?
- (1) ATP
  - (2) NADH
  - (3) NADPH
  - (4) Oxygen
114. गॉल्जी संकुले या मध्ये भाग घेतात
- (1) मेदाम्लांचे विघटन
  - (2) स्रावी पिटीकांची निर्मिती
  - (3) जीवाणू मध्ये श्वसन
  - (4) अमिनो आम्लांचे सक्रियीकरण
115. केंद्रकी बद्दल खालीलपैकी काय **बरोबर** आहे ?
- (1) विभाजन होणाऱ्या पेशीमध्ये मोठ्या आकाराची केंद्रकी असतात.
  - (2) त्यांच्या रचनेभोवती पटल असते.
  - (3) हे विभाजनात तर्कु (spindle) निर्माण करण्यात भाग घेतात.
  - (4) येथे रायबोझोमल आर.एन.ए (RNA) चे संश्लेषण होते.
116. कोणत्या प्रावस्थेत समजातींची गुणसुत्रे वेगळी होण्यास सुरुवात होते ?
- (1) स्थूलसुत्रता
  - (2) द्विसुत्रता
  - (3) अपगतिकता
  - (4) युग्मसुत्रता
117. गवताच्या पानांवरील प्ररंध्र असे असतात
- (1) डंबेलच्या आकाराचे
  - (2) वृक्काच्या आकाराचे
  - (3) आयताकृतीचे
  - (4) संपूटाच्या आकाराचे

118. Casparian strips occur in
- (1) Epidermis
  - (2) Pericycle
  - (3) Cortex
  - (4) Endodermis
119. Plants having little or no secondary growth are
- (1) Grasses
  - (2) Deciduous angiosperms
  - (3) Conifers
  - (4) Cycads
120. Pneumatophores occur in
- (1) Halophytes
  - (2) Free-floating hydrophytes
  - (3) Carnivorous plants
  - (4) Submerged hydrophytes
121. Sweet potato is a modified
- (1) Stem
  - (2) Adventitious root
  - (3) Tap root
  - (4) Rhizome
122. Secondary xylem and phloem in dicot stem are produced by
- (1) Apical meristems
  - (2) Vascular cambium
  - (3) Phellogen
  - (4) Axillary meristems
123. Which of the following statements is **correct** ?
- (1) Ovules are not enclosed by ovary wall in gymnosperms.
  - (2) *Selaginella* is heterosporous, while *Salvinia* is homosporous.
  - (3) Horsetails are gymnosperms.
  - (4) Stems are usually unbranched in both *Cycas* and *Cedrus*.
124. Select the **wrong** statement :
- (1) Cell wall is present in members of Fungi and Plantae.
  - (2) Mushrooms belong to Basidiomycetes.
  - (3) Pseudopodia are locomotory and feeding structures in Sporozoans.
  - (4) Mitochondria are the powerhouse of the cell in all kingdoms except Monera.

118. कास्पेरी पट्टी ह्यात आढळते
- (1) अधिचर्म
  - (2) परिरंभ
  - (3) वल्कुट
  - (4) अंतश्चर्म
119. या वनस्पतींमध्ये खूप कमी किंवा अजिबात दुय्यम (द्वितीय) वृद्धी नसते
- (1) गवते
  - (2) आवृतबीजी
  - (3) कोनीफर्स
  - (4) सायकॅड्स
120. श्वसनमूळे या मध्ये अढळतात
- (1) लवणोद्भिदे
  - (2) तरंगणारी जलपादपे
  - (3) मांसभक्षी वनस्पती
  - (4) निमन जलपादपे
121. रताळे हे परिवर्तीत
- (1) खोड आहे
  - (2) अपस्थानिक मूळ आहे
  - (3) सोटमूळ आहे
  - (4) मूलस्तम्भ आहे
122. द्विबीजपत्री खोडांमध्ये द्वितीय काष्ठ व अधोवाही पेशी हे बनवतात
- (1) अग्रस्थ विभाजी ऊती
  - (2) संवहनी ऐधा
  - (3) त्वक्षाजन (त्वक्षा ऐधा)
  - (4) कक्षा विभाजी ऊती
123. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?
- (1) अनावृतबीजींमध्ये बीजांड अंडाशयाच्या भित्तिकांनी अच्छादित नाही.
  - (2) *सिलॅजीनेला* हा विषमबीजाणुक आहे तर *साल्व्हिनिया* हा समबीजाणुक.
  - (3) हॉर्सेटेल (इक्वीसेटम) ही अनावृतबीजी आहेत.
  - (4) *सायकस* आणि *सेड्रस* मध्ये खोड बहुतेक वेळा अशाखिय असते.
124. **चूकीचे** विधान ओळखा :
- (1) कवके व वनस्पतींच्या सदस्यांमध्ये पेशी भित्तिका असतात.
  - (2) आळिंबी (मशरूमस) या बॅसिडियोमायसेट्स मध्ये असतात.
  - (3) स्पोरोझोआं मध्ये आभासी पाद चलन व अशनाच्या रचना आहेत.
  - (4) तंतूकणिका या सर्व सृष्ट्यांमध्ये विजननिर्मितीकेंद्रे असतात, मोनेरा सोडून.

125. Winged pollen grains are present in

- (1) Mustard
- (2) *Cycas*
- (3) Mango
- (4) *Pinus*

126. After karyogamy followed by meiosis, spores are produced exogenously in

- (1) *Neurospora*
- (2) *Alternaria*
- (3) *Agaricus*
- (4) *Saccharomyces*

127. Match the items given in Column I with those in Column II and select the **correct** option given below :

Column I

Column II

a. Herbarium	i. It is a place having a collection of preserved plants and animals.
b. Key	ii. A list that enumerates methodically all the species found in an area with brief description aiding identification.
c. Museum	iii. Is a place where dried and pressed plant specimens mounted on sheets are kept.
d. Catalogue	iv. A booklet containing a list of characters and their alternates which are helpful in identification of various taxa.

a   b   c   d

(1)	i	iv	iii	ii
(2)	iii	ii	i	iv
(3)	ii	iv	iii	i
(4)	iii	iv	i	ii

128. Which one is **wrongly** matched ?

- (1) Uniflagellate gametes – *Polysiphonia*
- (2) Biflagellate zoospores – Brown algae
- (3) Gemma cups – *Marchantia*
- (4) Unicellular organism – *Chlorella*

125. सपक्ष परागकण ह्यात अढळतात

- (1) मोहरी
- (2) सायकस
- (3) आंबा
- (4) पायनस

126. केंद्रक विभाजन झाल्यानंतर यात बहिर्जात बीजाणु तयार होतात

- (1) न्युरोस्पोरा
- (2) अल्टरनेरिया
- (3) अॅगॅरिकस
- (4) सॅकॅरोमायसेस

127. स्तम्भ I व स्तम्भ II यांच्या घटकांच्या योग्य जोड्या लावा :

स्तम्भ I

स्तम्भ II

a. हरबॅरियम	i. अशी जागा जेथे परिरक्षित वनस्पती व प्राण्यांचा संग्रह असतो.
b. 'की'	ii. अशी यादी ज्यामध्ये एखाद्या भागातील जातींची पद्धतशीर मांडणी करून त्यात, त्यांना ओळखता येईल असे थोडक्यात वर्णनात्मक माहिती.
c. संग्रहालय	iii. अशी जागा जेथे वनस्पती संकलीत करून, त्यांना वाळवून, दाबून कागदावर चिकटवून ठेवले जाते.
d. कॅटॅलोग	iv. विभिन्न क्रियांची ओळख करण्यास मदत करणारी प्रतीक चिन्हांची सूचि तसेच त्यांचे पर्याय ह्यांची पुस्तिका.

खालीलपैकी कोणते **बरोबर** आहे ?

a   b   c   d

(1)	i	iv	iii	ii
(2)	iii	ii	i	iv
(3)	ii	iv	iii	i
(4)	iii	iv	i	ii

128. खालीलपैकी कोणती **अयोग्य** जोडी आहे ?

- (1) एक कशाभिका असलेले युग्मक – पॉलिसायफोनिया
- (2) दोन कशाभिका असलेले चलबीजाणु – तपकीरी शैवाल
- (3) मुकुल चषके – मारकॅनशिया
- (4) एक पेशीय जीव – क्लोरेला

129. Which one of the following plants shows a very close relationship with a species of moth, where none of the two can complete its life cycle without the other ?

- (1) *Hydrilla*
- (2) *Yucca*
- (3) Banana
- (4) *Viola*

130. Pollen grains can be stored for several years in liquid nitrogen having a temperature of

- (1) -120°C
- (2) -80°C
- (3) -196°C
- (4) -160°C

131. Which of the following elements is responsible for maintaining turgor in cells ?

- (1) Magnesium
- (2) Sodium
- (3) Potassium
- (4) Calcium

132. Double fertilization is

- (1) Fusion of two male gametes of a pollen tube with two different eggs
- (2) Fusion of one male gamete with two polar nuclei
- (3) Fusion of two male gametes with one egg
- (4) Syngamy and triple fusion

133. Oxygen is **not** produced during photosynthesis by

- (1) Green sulphur bacteria
- (2) *Nostoc*
- (3) *Cycas*
- (4) *Chara*

134. What is the role of NAD^+ in cellular respiration ?

- (1) It functions as an enzyme.
- (2) It functions as an electron carrier.
- (3) It is a nucleotide source for ATP synthesis.
- (4) It is the final electron acceptor for anaerobic respiration.

135. In which of the following forms is iron absorbed by plants ?

- (1) Ferric
- (2) Ferrous
- (3) Free element
- (4) Both ferric and ferrous

129. खालीलपैकी कोणते झाड पतंगा सोबत इतके जवळचे संबंध राखते की, दोघांचेही जीवन चक्र एकमेकांशिवाय पूर्ण होत नाही ?

- (1) हायड्रीला
- (2) युक्का
- (3) केळ
- (4) व्हायोला

130. परागकणांना बऱ्याच वर्षाकरिता संग्रहित केले जाते. त्यांना द्रावी नायट्रोजनच्या ह्या तापमानात ठेवतात

- (1) -120°C
- (2) -80°C
- (3) -196°C
- (4) -160°C

131. खालीलपैकी कोणते मूलद्रव्य पेशीं मध्ये स्फीति योग्य स्थितीत ठेवतो ?

- (1) मॅग्नेशियम
- (2) सोडियम
- (3) पोटॅशियम
- (4) कॅल्शियम

132. द्विफलन म्हणजे

- (1) एका परागनळीत दोन पुंयुग्मांचा दोन भिन्न अंड्यांशी संयोग
- (2) एका पुंयुग्मकाचा दोन ध्रुवकेंद्रकांशी संयोग
- (3) दोन पुंयुग्मकांचा एका अंडपेशी बरोबर संयोग
- (4) संयुग्मनता आणि त्रिसंयोग

133. प्रकाश संश्लेषणात हा ऑक्सिजन निर्माण करत नाही

- (1) हिरवे गंधक जीवाणू
- (2) नॉस्टॉक
- (3) सायकस
- (4) कैरा

134. पेशी श्वसनात NAD^+ ची भूमिका काय आहे ?

- (1) तो विकराचे कार्य करतो.
- (2) तो इलेक्ट्रॉन वाहकाचे कार्य करतो.
- (3) तो ATP च्या संश्लेषणात न्युक्लिओटाईड स्रोत आहे.
- (4) विनाऑक्सिडेशन मध्ये, त्यात शेवटचा इलेक्ट्रॉनचे हस्तांतरण होते.

135. वनस्पतींमध्ये लोह कोणत्या स्वरूपात शोषले जाते ?

- (1) फेरिक
- (2) फेरस
- (3) मुक्त मूलद्रव्य
- (4) फेरिक व फेरस दोन्ही

136. Which of the following statements is **not** true for halogens ?
- (1) All form monobasic oxyacids.
  - (2) All are oxidizing agents.
  - (3) All but fluorine show positive oxidation states.
  - (4) Chlorine has the highest electron-gain enthalpy.
137. Considering Ellingham diagram, which of the following metals can be used to reduce alumina ?
- (1) Fe
  - (2) Zn
  - (3) Mg
  - (4) Cu
138. In the structure of ClF_3 , the number of lone pairs of electrons on central atom 'Cl' is
- (1) one
  - (2) two
  - (3) four
  - (4) three
139. The correct order of atomic radii in group 13 elements is
- (1) $\text{B} < \text{Al} < \text{In} < \text{Ga} < \text{Tl}$
  - (2) $\text{B} < \text{Al} < \text{Ga} < \text{In} < \text{Tl}$
  - (3) $\text{B} < \text{Ga} < \text{Al} < \text{Tl} < \text{In}$
  - (4) $\text{B} < \text{Ga} < \text{Al} < \text{In} < \text{Tl}$
140. The correct order of N-compounds in its decreasing order of oxidation states is
- (1) $\text{HNO}_3, \text{NO}, \text{N}_2, \text{NH}_4\text{Cl}$
  - (2) $\text{HNO}_3, \text{NO}, \text{NH}_4\text{Cl}, \text{N}_2$
  - (3) $\text{HNO}_3, \text{NH}_4\text{Cl}, \text{NO}, \text{N}_2$
  - (4) $\text{NH}_4\text{Cl}, \text{N}_2, \text{NO}, \text{HNO}_3$
141. Which one of the following elements is unable to form MF_6^{3-} ion ?
- (1) Ga
  - (2) Al
  - (3) B
  - (4) In
136. हॅलोजन्स संदर्भात खालील कोणते विधान खरे **नाही** ?
- (1) सर्व एक-आम्लारि ऑक्सिअॅसिड तयार करतात.
  - (2) सर्व ऑक्सिडीकारके आहेत.
  - (3) फ्लूओरिन शिवाय सर्व धन ऑक्सिडन स्थिती दाखवतात.
  - (4) क्लोरिनची इलेक्ट्रॉन प्राप्ती एन्थॅल्पी सर्वात जास्त आहे.
137. एलिंगहॅम आकृतिचा संदर्भ घेऊन खालील कोणत्या धातूचे अॅल्युमिना वापरून क्षपण होऊ शकेल ?
- (1) Fe
  - (2) Zn
  - (3) Mg
  - (4) Cu
138. ClF_3 च्या संरचनेतील मध्य अणू (Cl) विविक्त इलेक्ट्रॉन युग्माची संख्या आहे
- (1) एक
  - (2) दोन
  - (3) चार
  - (4) तिन
139. 13-गटातील मूलद्रव्यांचा बरोबर असलेला आण्विक त्रिज्येचा क्रम आहे
- (1) $\text{B} < \text{Al} < \text{In} < \text{Ga} < \text{Tl}$
  - (2) $\text{B} < \text{Al} < \text{Ga} < \text{In} < \text{Tl}$
  - (3) $\text{B} < \text{Ga} < \text{Al} < \text{Tl} < \text{In}$
  - (4) $\text{B} < \text{Ga} < \text{Al} < \text{In} < \text{Tl}$
140. N-संयुगांची कमी होणाऱ्या ऑक्सिडन स्थितीचा योग्य क्रम आहे
- (1) $\text{HNO}_3, \text{NO}, \text{N}_2, \text{NH}_4\text{Cl}$
  - (2) $\text{HNO}_3, \text{NO}, \text{NH}_4\text{Cl}, \text{N}_2$
  - (3) $\text{HNO}_3, \text{NH}_4\text{Cl}, \text{NO}, \text{N}_2$
  - (4) $\text{NH}_4\text{Cl}, \text{N}_2, \text{NO}, \text{HNO}_3$
141. खालील कोणते मूलद्रव्य MF_6^{3-} आयन तयार करू शकत **नाही** ?
- (1) Ga
  - (2) Al
  - (3) B
  - (4) In

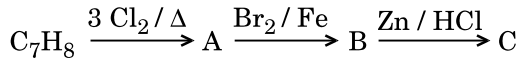
142. The compound A on treatment with Na gives B, and with PCl_5 gives C. B and C react together to give diethyl ether. A, B and C are in the order

- (1) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, C_2H_6 , $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$
- (2) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$
- (3) $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$, C_2H_6 , $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
- (4) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$

143. Hydrocarbon (A) reacts with bromine by substitution to form an alkyl bromide which by Wurtz reaction is converted to gaseous hydrocarbon containing less than four carbon atoms. (A) is

- (1) $\text{CH} \equiv \text{CH}$
- (2) $\text{CH}_2 = \text{CH}_2$
- (3) $\text{CH}_3 - \text{CH}_3$
- (4) CH_4

144. The compound C_7H_8 undergoes the following reactions :

The product 'C' is

- (1) *m*-bromotoluene
- (2) *o*-bromotoluene
- (3) 3-bromo-2,4,6-trichlorotoluene
- (4) *p*-bromotoluene

145. Which oxide of nitrogen is **not** a common pollutant introduced into the atmosphere both due to natural and human activity ?

- (1) N_2O_5
- (2) NO_2
- (3) N_2O
- (4) NO

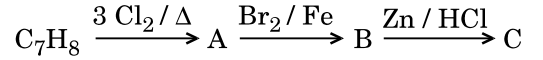
142. A ची प्रक्रिया Na बरोबर केल्यास B मिळते व PCl_5 बरोबर केल्यास C मिळते. B व C यांची एकत्र क्रिया केल्यास डायएथिल इथर मिळते. तर A, B व C हे अनुक्रमे आहेत

- (1) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, C_2H_6 , $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$
- (2) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$
- (3) $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$, C_2H_6 , $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
- (4) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$, $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$

143. हायड्रोकार्बन (A) हे ब्रोमिन बरोबर प्रतियोजन करून अल्किल ब्रोमाईड तयार करते, वुर्ट्झ अभिक्रियेने त्याचे रूपांतर 4 कार्बन अणुपेक्षा कमी असलेल्या वायुरूपी हायड्रोकार्बन मध्ये होते. (A) आहे

- (1) $\text{CH} \equiv \text{CH}$
- (2) $\text{CH}_2 = \text{CH}_2$
- (3) $\text{CH}_3 - \text{CH}_3$
- (4) CH_4

144. C_7H_8 संयुग खालील अभिक्रिया करते :

उत्पाद 'C' आहे

- (1) *m*-ब्रोमोटोल्युइन
- (2) *o*-ब्रोमोटोल्युइन
- (3) 3-ब्रोमो-2,4,6-त्रिक्लोरोटोल्युइन
- (4) *p*-ब्रोमोटोल्युइन

145. कोणते नायट्रोजनचे ऑक्साईड, हे दोन्हीही निर्सगाने व मानवाच्या क्रियेने वातावरणात समान प्रदुषण करत **नाही** ?

- (1) N_2O_5
- (2) NO_2
- (3) N_2O
- (4) NO

146. Following solutions were prepared by mixing different volumes of NaOH and HCl of different concentrations :

- 60 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 40 mL $\frac{M}{10}$ NaOH
- 55 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 45 mL $\frac{M}{10}$ NaOH
- 75 mL $\frac{M}{5}$ HCl + 25 mL $\frac{M}{5}$ NaOH
- 100 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 100 mL $\frac{M}{10}$ NaOH

pH of which one of them will be equal to 1 ?

- b
- a
- d
- c

147. On which of the following properties does the coagulating power of an ion depend ?

- The magnitude of the charge on the ion alone
- Size of the ion alone
- Both magnitude and sign of the charge on the ion
- The sign of charge on the ion alone

148. The solubility of $BaSO_4$ in water is $2.42 \times 10^{-3} \text{ gL}^{-1}$ at 298 K. The value of its solubility product (K_{sp}) will be

(Given molar mass of $BaSO_4 = 233 \text{ g mol}^{-1}$)

- $1.08 \times 10^{-10} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-12} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-14} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-8} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$

149. Given van der Waals constant for NH_3 , H_2 , O_2 and CO_2 are respectively 4.17, 0.244, 1.36 and 3.59, which one of the following gases is most easily liquefied ?

- NH_3
- H_2
- O_2
- CO_2

146. निराळ्या संहति व निराळे आकारमान असलेले NaOH व HCl च्या मिश्रणापासून खालील द्रावणे तयार केली आहेत :

- 60 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 40 mL $\frac{M}{10}$ NaOH
- 55 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 45 mL $\frac{M}{10}$ NaOH
- 75 mL $\frac{M}{5}$ HCl + 25 mL $\frac{M}{5}$ NaOH
- 100 mL $\frac{M}{10}$ HCl + 100 mL $\frac{M}{10}$ NaOH

वरीलपैकी कोणाचे pH = 1 असेल ?

- b
- a
- d
- c

147. आयनची साकळण शक्ती खालील कोणत्या गुणधर्मावर अवलंबून असते ?

- एकट्या आयनच्या प्रभाराच्या परिमाणावर
- एकट्या आयनच्या आकारावर
- आयनच्या प्रभारावरील परिमाण व चिन्ह दोन्हीवर
- एकट्या आयनच्या प्रभाराच्या चिन्हावर

148. 298 K तापमानास $BaSO_4$ ची पाण्यातील द्रावणीयता $2.42 \times 10^{-3} \text{ gL}^{-1}$ आहे. तर द्रावणीयता स्थिरांकाची (K_{sp}) किंमत असेल

(दिलेले आहे रेण्विय वस्तुमान $BaSO_4 = 233 \text{ g mol}^{-1}$)

- $1.08 \times 10^{-10} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-12} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-14} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$
- $1.08 \times 10^{-8} \text{ mol}^2 \text{ L}^{-2}$

149. NH_3 , H_2 , O_2 व CO_2 चे व्हॅन डर वॉल्सचे स्थिरांक अनुक्रमे 4.17, 0.244, 1.36 व 3.59 दिलेले आहेत. खालील कोणता वायु अधिकतम सहजपणे द्रवित होईल ?

- NH_3
- H_2
- O_2
- CO_2

150. Match the metal ions given in Column I with the spin magnetic moments of the ions given in Column II and assign the **correct** code :

Column I		Column II	
a. Co^{3+}	i. $\sqrt{8}$ B.M.		
b. Cr^{3+}	ii. $\sqrt{35}$ B.M.		
c. Fe^{3+}	iii. $\sqrt{3}$ B.M.		
d. Ni^{2+}	iv. $\sqrt{24}$ B.M.		
	v. $\sqrt{15}$ B.M.		

	a	b	c	d
(1)	iv	v	ii	i
(2)	i	ii	iii	iv
(3)	iv	i	ii	iii
(4)	iii	v	i	ii

151. Iron carbonyl, $\text{Fe}(\text{CO})_5$ is

- (1) tetranuclear
- (2) mononuclear
- (3) trinuclear
- (4) dinuclear

152. The geometry and magnetic behaviour of the complex $[\text{Ni}(\text{CO})_4]$ are

- (1) square planar geometry and diamagnetic
- (2) tetrahedral geometry and diamagnetic
- (3) square planar geometry and paramagnetic
- (4) tetrahedral geometry and paramagnetic

153. Which one of the following ions exhibits d-d transition and paramagnetism as well ?

- (1) CrO_4^{2-}
- (2) $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
- (3) MnO_4^-
- (4) MnO_4^{2-}

154. The type of isomerism shown by the complex $[\text{CoCl}_2(\text{en})_2]$ is

- (1) Geometrical isomerism
- (2) Coordination isomerism
- (3) Ionization isomerism
- (4) Linkage isomerism

150. स्तम्भ I मधील धातूचे आयन हे स्तम्भ II मधील दिलेल्या आयनांच्या आभ्राम चुंबकीय संवेगा बरोबर जुळवा व बरोबर संकेत द्या :

स्तम्भ I		स्तम्भ II	
a. Co^{3+}	i. $\sqrt{8}$ B.M.		
b. Cr^{3+}	ii. $\sqrt{35}$ B.M.		
c. Fe^{3+}	iii. $\sqrt{3}$ B.M.		
d. Ni^{2+}	iv. $\sqrt{24}$ B.M.		
	v. $\sqrt{15}$ B.M.		

	a	b	c	d
(1)	iv	v	ii	i
(2)	i	ii	iii	iv
(3)	iv	i	ii	iii
(4)	iii	v	i	ii

151. आयर्न कार्बोनिल $\text{Fe}(\text{CO})_5$ आहे

- (1) चारकेंद्रिय
- (2) एककेंद्रिय
- (3) त्रिकेंद्रिय
- (4) द्विकेंद्रिय

152. $[\text{Ni}(\text{CO})_4]$ या जटिलाचे भूमिति व चुंबकीय वर्तन आहे

- (1) वर्गसमतल भूमिति व प्रतिचुंबकीय
- (2) चतुष्पृष्ठीय भूमिति व प्रतिचुंबकीय
- (3) वर्गसमतल भूमिति व समचुंबकीय
- (4) चतुष्पृष्ठीय भूमिति व समचुंबकीय

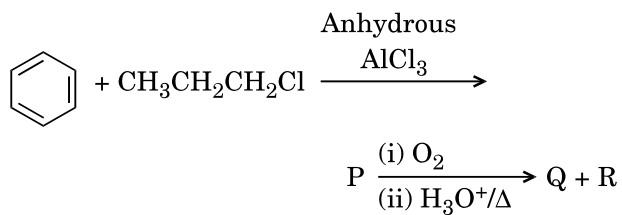
153. खालील कोणते आयन d-d संक्रमण व समचुंबकत्व दोन्हीही प्रदर्शित करतात ?

- (1) CrO_4^{2-}
- (2) $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
- (3) MnO_4^-
- (4) MnO_4^{2-}

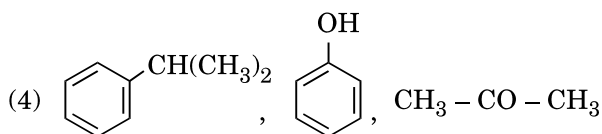
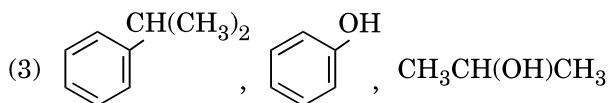
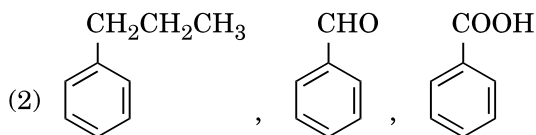
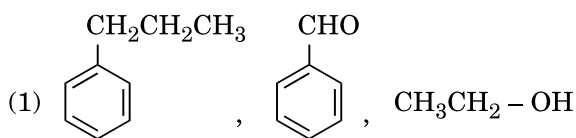
154. $[\text{CoCl}_2(\text{en})_2]$ हे जटिल _____ याप्रकारची समसूत्रता दाखवते.

- (1) भूमितीय समसूत्रता
- (2) सहबद्धता समसूत्रता
- (3) आयनन समसूत्रता
- (4) सहलग्नता समसूत्रता

155. Identify the major products P, Q and R in the following sequence of reactions :

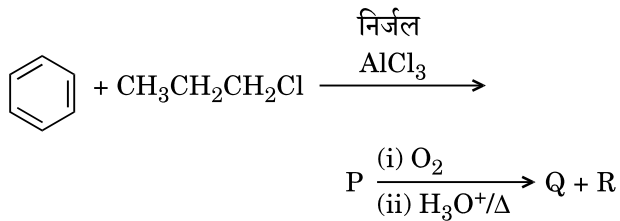
P   Q   R

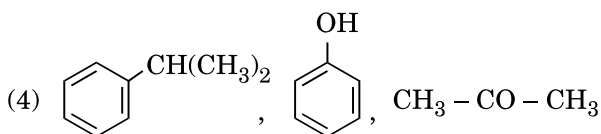
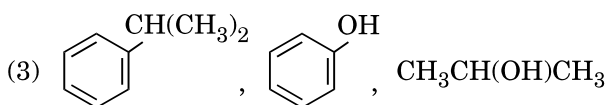
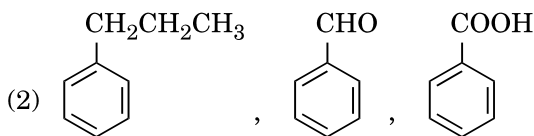
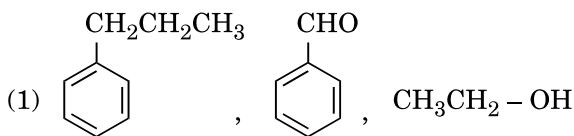
156. Which of the following compounds can form a zwitterion ?

- (1) Aniline
- (2) Acetanilide
- (3) Benzoic acid
- (4) Glycine

155. खालील क्रमिक अभिक्रियेत प्रमुख उत्पाद अनुक्रमे P, Q व R ओळखा :

P   Q   R

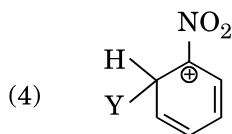
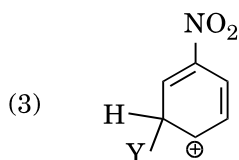
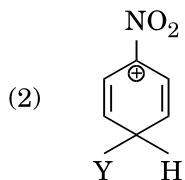
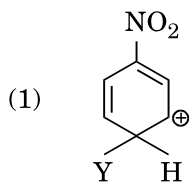
156. खालील कोणते संयुग त्विस्टर आयन तयार करू शकते ?

- (1) अँनिलिन
- (2) अँसिटॉनिलाइड
- (3) बेन्झोइक आम्ल
- (4) ग्लायसिन

157. Which of the following molecules represents the order of hybridisation sp^2 , sp^2 , sp , sp from left to right atoms ?

- (1) $HC \equiv C - C \equiv CH$
- (2) $CH_2 = CH - C \equiv CH$
- (3) $CH_2 = CH - CH = CH_2$
- (4) $CH_3 - CH = CH - CH_3$

158. Which of the following carbocations is expected to be most stable ?

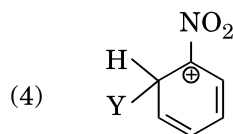
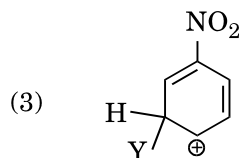
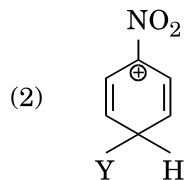
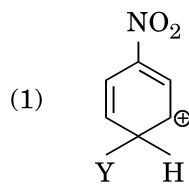
159. Which of the following is correct with respect to -I effect of the substituents ? (R = alkyl)

- (1) $-NH_2 < -OR < -F$
- (2) $-NR_2 < -OR < -F$
- (3) $-NH_2 > -OR > -F$
- (4) $-NR_2 > -OR > -F$

157. खालील कोणत्या रेणूचे संकरण डावीकडून उजवीकडे जाताना, अणुमधील sp^2 , sp^2 , sp , sp असा क्रम दाखवितात ?

- (1) $HC \equiv C - C \equiv CH$
- (2) $CH_2 = CH - C \equiv CH$
- (3) $CH_2 = CH - CH = CH_2$
- (4) $CH_3 - CH = CH - CH_3$

158. खालील कोणते कार्बोकॅटायन हे अधिकतम स्थिर अपेक्षित आहे ?

159. -I प्रतियोजी परिणामास अनुसरून खालील कोणते बरोबर आहे ? (R = अल्किल)

- (1) $-NH_2 < -OR < -F$
- (2) $-NR_2 < -OR < -F$
- (3) $-NH_2 > -OR > -F$
- (4) $-NR_2 > -OR > -F$

160. Magnesium reacts with an element (X) to form an ionic compound. If the ground state electronic configuration of (X) is $1s^2 2s^2 2p^3$, the simplest formula for this compound is

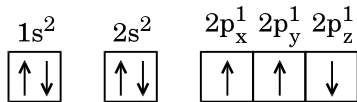
- (1) Mg_2X_3
- (2) MgX_2
- (3) Mg_2X
- (4) Mg_3X_2

161. Iron exhibits bcc structure at room temperature. Above $900^\circ C$, it transforms to fcc structure. The ratio of density of iron at room temperature to that at $900^\circ C$ (assuming molar mass and atomic radii of iron remains constant with temperature) is

- (1) $\frac{\sqrt{3}}{\sqrt{2}}$
- (2) $\frac{4\sqrt{3}}{3\sqrt{2}}$
- (3) $\frac{3\sqrt{3}}{4\sqrt{2}}$
- (4) $\frac{1}{2}$

162. Which one is a **wrong** statement ?

- (1) Total orbital angular momentum of electron in 's' orbital is equal to zero.
- (2) An orbital is designated by three quantum numbers while an electron in an atom is designated by four quantum numbers.
- (3) The electronic configuration of N atom is

- (4) The value of m for d_{z^2} is zero.

163. Consider the following species :

Which one of these will have the highest bond order ?

- (1) NO
- (2) CN^-
- (3) CN^+
- (4) CN

160. 'X' मूलद्रव्याबरोबर मॅग्नेशियमची क्रिया होऊन आयनिक संयुग तयार होते. जर जमिन स्थितीतील X चा इलेक्ट्रॉनिक आविन्दास $1s^2 2s^2 2p^3$ आहे, तर संयुगाचे सर्वात सोपे सूत्र आहे

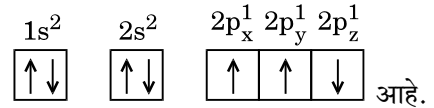
- (1) Mg_2X_3
- (2) MgX_2
- (3) Mg_2X
- (4) Mg_3X_2

161. खोलीच्या तापमानास आयर्न (लोखंड) bcc संरचना प्रदर्शित करते. $900^\circ C$ च्या वर त्याचे रूपांतर fcc संरचनेत होते. खोलीचे तापमान व $900^\circ C$ चे तापमानाचे लोखंडाच्या घनतेचे गुणोत्तर (लोखंडाच्या रेण्विय वस्तुमान व अण्विय त्रिज्या तापमानाबरोबर स्थिर रहातात असे गृहित धरा) आहे

- (1) $\frac{\sqrt{3}}{\sqrt{2}}$
- (2) $\frac{4\sqrt{3}}{3\sqrt{2}}$
- (3) $\frac{3\sqrt{3}}{4\sqrt{2}}$
- (4) $\frac{1}{2}$

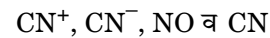
162. खालील कोणते विधान **चूकीचे** आहे ?

- (1) 's' कक्षेतील इलेक्ट्रॉनची एकूण कक्षीय कोनिय संवेग शून्य आहे.
- (2) कक्ष तिन क्वांटम संख्येने दर्शविले आहे पण अणूमधील इलेक्ट्रॉन चार क्वांटम संख्येने दर्शविले आहे.
- (3) N अणूचा इलेक्ट्रॉनिक आविन्दास

- (4) d_{z^2} साठी m ची किंमत शून्य आहे.

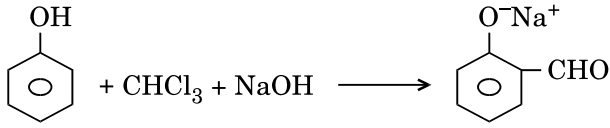
163. खालील जातींचा (species) विचार करा :

यापैकी कोणाची अधिकतम बंध कोटि असेल ?

- (1) NO
- (2) CN^-
- (3) CN^+
- (4) CN

164. In the reaction

the electrophile involved is

- (1) dichloromethyl cation (CHCl_2^+)
- (2) formyl cation (CHO^+)
- (3) dichloromethyl anion (CHCl_2^-)
- (4) dichlorocarbene ($:\text{CCl}_2$)

165. Carboxylic acids have higher boiling points than aldehydes, ketones and even alcohols of comparable molecular mass. It is due to their

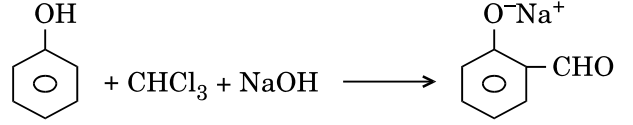
- (1) formation of intramolecular H-bonding
- (2) formation of carboxylate ion
- (3) more extensive association of carboxylic acid via van der Waals force of attraction
- (4) formation of intermolecular H-bonding

166. Compound A, $\text{C}_8\text{H}_{10}\text{O}$, is found to react with NaOI (produced by reacting Y with NaOH) and yields a yellow precipitate with characteristic smell.

A and Y are respectively

- (1) $\text{H}_3\text{C}-\text{C}_6\text{H}_4-\text{CH}_2-\text{OH}$ and I_2
- (2) $\text{C}_6\text{H}_5-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{OH}$ and I_2
- (3) $\text{C}_6\text{H}_5-\text{CH}(\text{OH})-\text{CH}_3$ and I_2
- (4) $\text{CH}_3-\text{C}_6\text{H}_3(\text{OH})-\text{CH}_3$ and I_2

164. खालील अभिक्रियेत

सहभाग असलेला इलेक्ट्रॉनस्नेही आहे

- (1) डायक्लोरोमेथिल कॅटायन (CHCl_2^+)
- (2) फॉर्मिल कॅटायन (CHO^+)
- (3) डायक्लोरोमेथिल अनायन (CHCl_2^-)
- (4) डायक्लोरोकार्बिन ($:\text{CCl}_2$)

165. कार्बोक्सिलिक आम्लांचा उत्कलन बिंदू, हा तुलनात्मक रेण्विय वस्तुमान असलेल्या अल्डिहाईड्स, किटोन्स व अल्कोहोल्स पेक्षा जास्त आहे. त्याचे कारण ते

- (1) अंतर रेण्विय H-बंध तयार करतात
- (2) कार्बोक्सिलेट आयन तयार करतात
- (3) व्हॅन डर वॉल्सच्या आकर्षित बल द्वारा कार्बोक्सिलिक आम्लाचे जास्त विस्तृत सहचरण आहे
- (4) अन्योन्य (Inter) रेण्विय H-बंध तयार करतात

166. संयुग A, $\text{C}_8\text{H}_{10}\text{O}$ हे NaOI बरोबर क्रिया करते असे आढळले, (Y ची प्रक्रिया NaOH बरोबर केल्यावर तयार झालेले) व पिवळा लाक्षणिक वास असलेले अवक्षेपण मिळाले.

A व Y हे अनुक्रमे आहेत

- (1) $\text{H}_3\text{C}-\text{C}_6\text{H}_4-\text{CH}_2-\text{OH}$ आणि I_2
- (2) $\text{C}_6\text{H}_5-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{OH}$ आणि I_2
- (3) $\text{C}_6\text{H}_5-\text{CH}(\text{OH})-\text{CH}_3$ आणि I_2
- (4) $\text{CH}_3-\text{C}_6\text{H}_3(\text{OH})-\text{CH}_3$ आणि I_2

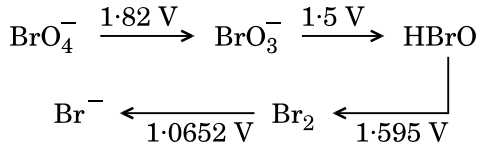
167. The correct difference between first- and second-order reactions is that

- (1) the rate of a first-order reaction does not depend on reactant concentrations; the rate of a second-order reaction does depend on reactant concentrations
- (2) the half-life of a first-order reaction does not depend on $[A]_0$; the half-life of a second-order reaction does depend on $[A]_0$
- (3) a first-order reaction can be catalyzed; a second-order reaction cannot be catalyzed
- (4) the rate of a first-order reaction does depend on reactant concentrations; the rate of a second-order reaction does not depend on reactant concentrations

168. Among CaH_2 , BeH_2 , BaH_2 , the order of ionic character is

- (1) $\text{BeH}_2 < \text{CaH}_2 < \text{BaH}_2$
- (2) $\text{CaH}_2 < \text{BeH}_2 < \text{BaH}_2$
- (3) $\text{BeH}_2 < \text{BaH}_2 < \text{CaH}_2$
- (4) $\text{BaH}_2 < \text{BeH}_2 < \text{CaH}_2$

169. Consider the change in oxidation state of Bromine corresponding to different emf values as shown in the diagram below :

Then the species undergoing disproportionation is

- (1) BrO_3^-
- (2) BrO_4^-
- (3) Br_2
- (4) HBrO

170. In which case is the number of molecules of water maximum ?

- (1) 18 mL of water
- (2) 0.18 g of water
- (3) 0.00224 L of water vapours at 1 atm and 273 K
- (4) 10^{-3} mol of water

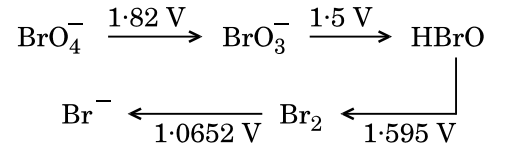
167. प्रथम व द्वितीय कोटि अभिक्रियेत बरोबर असलेल फरक आहे

- (1) प्रथम कोटि अभिक्रियेचा दर अभिकारकाच्या संहतिवर अवलंबून नाही; द्वितीय कोटि अभिक्रियेचा दर हा अभिकारकाच्या संहतिवर अवलंबून आहे
- (2) प्रथम कोटि अभिक्रियेचे अर्ध आयुष्य $[A]_0$ वर अवलंबून नाही; द्वितीय कोटि अभिक्रियेचे अर्ध आयुष्य $[A]_0$ वर अवलंबून आहे
- (3) प्रथम कोटि अभिक्रिया ही उत्प्रेरित होऊ शकते; द्वितीय कोटि अभिक्रिया ही उत्प्रेरित होऊ शकत नाही
- (4) प्रथम कोटि अभिक्रियेचा दर अभिकारकाच्या संहतिवर अवलंबून आहे; द्वितीय कोटि अभिक्रियेचा दर हा अभिकारकाच्या संहतिवर अवलंबून नाही

168. CaH_2 , BeH_2 , BaH_2 यातील आयनिक गुणाचा क्रम आहे

- (1) $\text{BeH}_2 < \text{CaH}_2 < \text{BaH}_2$
- (2) $\text{CaH}_2 < \text{BeH}_2 < \text{BaH}_2$
- (3) $\text{BeH}_2 < \text{BaH}_2 < \text{CaH}_2$
- (4) $\text{BaH}_2 < \text{BeH}_2 < \text{CaH}_2$

169. खाली दिलेल्या आकृति मधील ब्रोमिनच्या ऑक्सिडन स्थितीतील संबंधित बदलाची वेगवेगळी emf मूल्ये दिली आहेत. त्याचा विचार करा :

असमरूपांतरण होणारी जाती (species) आहे

- (1) BrO_3^-
- (2) BrO_4^-
- (3) Br_2
- (4) HBrO

170. खालील कोणत्या उदाहरणात पाण्याचे रेणू सर्वात जास्त असतील ?

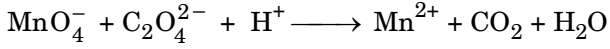
- (1) 18 mL पाणी
- (2) 0.18 g पाणी
- (3) 1 atm व 273 K ला 0.00224 L पाण्याचे बाष्प
- (4) 10^{-3} mol पाणी

171. Regarding cross-linked or network polymers, which of the following statements is **incorrect** ?
- (1) They contain covalent bonds between various linear polymer chains.
  - (2) They are formed from bi- and tri-functional monomers.
  - (3) Examples are bakelite and melamine.
  - (4) They contain strong covalent bonds in their polymer chains.
172. Nitration of aniline in strong acidic medium also gives m-nitroaniline because
- (1) In spite of substituents nitro group always goes to only m-position.
  - (2) In electrophilic substitution reactions amino group is meta directive.
  - (3) In absence of substituents nitro group always goes to m-position.
  - (4) In acidic (strong) medium aniline is present as anilinium ion.
173. Which of the following oxides is most acidic in nature ?
- (1) MgO
  - (2) BeO
  - (3) BaO
  - (4) CaO
174. The difference between amylose and amylopectin is
- (1) Amylopectin have 1 → 4 α-linkage and 1 → 6 α-linkage
  - (2) Amylose have 1 → 4 α-linkage and 1 → 6 β-linkage
  - (3) Amylopectin have 1 → 4 α-linkage and 1 → 6 β-linkage
  - (4) Amylose is made up of glucose and galactose
175. A mixture of 2.3 g formic acid and 4.5 g oxalic acid is treated with conc. H₂SO₄. The evolved gaseous mixture is passed through KOH pellets. Weight (in g) of the remaining product at STP will be
- (1) 1.4
  - (2) 3.0
  - (3) 2.8
  - (4) 4.4

171. बद्धजाल किंवा जाल बहुवारिकांच्या संदर्भात खालील कोणते विधान बरोबर **नाही** ?
- (1) वेगवेगळ्या रेषीय बहुवारिक साखळ्यांमध्ये सहसंयुजी बंध आहेत.
  - (2) ते द्वि व त्रि क्रियात्मक एकवारिका पासून बनते.
  - (3) बॅकेलाईट व मेलामाइन ही उदाहरणे आहेत.
  - (4) त्यांच्या बहुवारिक साखळ्यांमध्ये ताकदवान सहसंयुजी बंध असतात.
172. तीव्र आम्ल माध्यमात अॅनिलिनचे नायट्रेशन केल्यास m-नायट्रोअॅनिलिन मिळते
- (1) इतर प्रतियोजी (substituents) असूनही नायट्रो गट नेहमी, फक्त m-स्थानावर जातो.
  - (2) इलेक्ट्रॉनस्नेही प्रतियोजन अभिक्रियेत अमाइनो गट प्रत्यक्ष मेटा दिशा दर्शवितो.
  - (3) इतर प्रतियोजी (substituents) अनुपस्थितीत नायट्रो ग्रुप नेहमी m-स्थानावर जातो.
  - (4) ताकदवान आम्ल माध्यमात अॅनिलिन हे अॅनिलिनिअम आयन स्वरूपात असते.
173. खालील कोणते ऑक्साईड हे अधिकतम आम्ल (acidic) प्रकृतिचे आहे ?
- (1) MgO
  - (2) BeO
  - (3) BaO
  - (4) CaO
174. अॅमिलोज व अॅमिलोपेक्टिन मधील फरक आहे
- (1) अॅमिलोपेक्टिनमध्ये 1 → 4 α-बंध व 1 → 6 α-बंध आहेत
  - (2) अॅमिलोजमध्ये 1 → 4 α-बंध व 1 → 6 β-बंध आहेत
  - (3) अॅमिलोपेक्टिनमध्ये 1 → 4 α-बंध व 1 → 6 β-बंध आहेत
  - (4) अॅमिलोज हे ग्लुकोज व गॅलॅक्टोज ने तयार झालेले आहे
175. 2.3 g फॉर्मिक आम्ल व 4.5 g ऑक्झॅलिक आम्लाच्या मिश्रणाची क्रिया conc. H₂SO₄ बरोबर केली. निकास झालेल्या वायुंचे मिश्रण KOH च्या गोळ्यांतून पाठविले. STP ला उरलेल्या उत्पादाचे वजन (g) असेल
- (1) 1.4
  - (2) 3.0
  - (3) 2.8
  - (4) 4.4

176. For the redox reaction

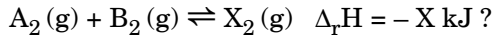
the correct coefficients of the reactants for the balanced equation are

	MnO_4^-	$\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$	H^+
(1)	16	5	2
(2)	2	5	16
(3)	2	16	5
(4)	5	16	2

177. The correction factor 'a' to the ideal gas equation corresponds to

- (1) density of the gas molecules
- (2) volume of the gas molecules
- (3) electric field present between the gas molecules
- (4) forces of attraction between the gas molecules

178. Which one of the following conditions will favour maximum formation of the product in the reaction,

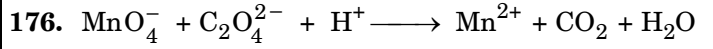
- (1) Low temperature and high pressure
- (2) Low temperature and low pressure
- (3) High temperature and high pressure
- (4) High temperature and low pressure

179. The bond dissociation energies of X_2 , Y_2 and XY are in the ratio of 1 : 0.5 : 1. ΔH for the formation of XY is -200 kJ mol^{-1} . The bond dissociation energy of X_2 will be

- (1) 200 kJ mol^{-1}
- (2) 100 kJ mol^{-1}
- (3) 800 kJ mol^{-1}
- (4) 400 kJ mol^{-1}

180. When initial concentration of the reactant is doubled, the half-life period of a zero order reaction

- (1) is halved
- (2) is doubled
- (3) is tripled
- (4) remains unchanged

या क्षपण अभिक्रियेसाठी संतुलित समीकरणातील अभिकारकांचे बरोबर गुणांक आहे

	MnO_4^-	$\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$	H^+
(1)	16	5	2
(2)	2	5	16
(3)	2	16	5
(4)	5	16	2

177. आदर्श वायु समीकरणातील दुरुस्ती गुणक 'a' _____ बरोबर अनुरूप आहे.

- (1) वायु रेणूंची घनता
- (2) वायु रेणूंचे आकारमान
- (3) वायु रेणुंमधील असलेले विद्युत क्षेत्र
- (4) वायु रेणुंमधील आकर्षण बल

178. $\text{A}_2(\text{g}) + \text{B}_2(\text{g}) \rightleftharpoons \text{X}_2(\text{g}) \quad \Delta_r H = -X \text{ kJ}$ या अभिक्रियेत अधिकतम उत्पाद तयार होण्यासाठीची अनुकूल स्थिति आहे

- (1) कमी तापमान व उच्च दाब
- (2) कमी तापमान व कमी दाब
- (3) उच्च तापमान व उच्च दाब
- (4) उच्च तापमान व कमी दाब

179. X_2 , Y_2 व XY यांच्या विचरण उर्जेचे गुणोत्तर आहे 1 : 0.5 : 1. XY तयार होण्यासाठी $\Delta H = -200 \text{ kJ mol}^{-1}$ आहे. तर X_2 ची बंध विचरण उर्जा असेल

- (1) 200 kJ mol^{-1}
- (2) 100 kJ mol^{-1}
- (3) 800 kJ mol^{-1}
- (4) 400 kJ mol^{-1}

180. अभिकारकाची सुरुवातीची संहति दुप्पट होते, जेव्हा शून्य अभिक्रिया कोटिचा अर्ध आयुष्यकाल

- (1) अर्धा होतो
- (2) दुप्पट होतो
- (3) तिप्पट होतो
- (4) बदल होत नाही

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

1. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
2. No candidate, without special permission of the Superintendent or Invigilator, would leave his/her seat.
3. The candidates should not leave the Examination Hall without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. **Cases where a candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case.**
4. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
5. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the examination with regard to their conduct in the Examination Hall. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of this examination.
6. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
7. The candidates will write the Correct Test Booklet Code as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.

खालील नियम काळजीपूर्वक वाचावे :

1. प्रवेश कार्ड विचारल्यास परीक्षार्थीने निरीक्षकांना आपले प्रवेश कार्ड दाखवावे.
2. अधीक्षक किंवा निरीक्षकाच्या विशेष परवानगी शिवाय कोणत्याही परीक्षार्थीने आपले स्थान सोडू नये.
3. उपस्थित निरीक्षकांना आपली उत्तर पत्रिका दिल्याशिवाय तसेच उपस्थिती पत्रिकेवर हस्ताक्षर केल्याशिवाय कोणत्याही परीक्षार्थीने परीक्षा हॉल सोडू नये. जर कोणत्याही परीक्षार्थीने दुसऱ्या वेळी उपस्थिती पत्रावर हस्ताक्षर केले नाही तर असे मानले जाईल कि त्यांने उत्तर पत्रिका दिली नाही आणि हे अनुचित किंवा चुकीचे मानले जाईल.
4. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचलित कॅलकुलेटर चा उपयोग वर्जित आहे.
5. परीक्षा हॉल मध्ये परीक्षार्थीचे आचरण परीक्षाच्या नियमानुसार असावे. कोणत्याही अनुचित साधनांचा वापर केल्यास परीक्षाच्या नियमानुसार निर्णय केला जाईल.
6. कोणत्याही परिस्थितीत परीक्षा पुस्तिका व उत्तर पत्रिकेचा कोणताही भाग फाडू नये ।
7. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्रिकेत दिलेल्या परीक्षा पुस्तिकेचा संकेत (कोड) परीक्षार्थीने बरोबर उपस्थिती-पत्रां मध्ये लिहावा.